

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

TUKEA ARKEEN PÄIVÄRYHMÄSTÄ

Opinnäytetyö

TEKJÄT: Hyvärinen Sanna
Hyvönen Tiina
Laitinen Pia-Maria
Miettinen Hannele

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Sairaanhoitajan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Hyvärinen Sanna, Hyvönen Tiina, Laitinen Pia-Maria ja Miettinen Hannele	
Työn nimi Tukea arkeen päiväryhmästä	
Päiväys 1.12.2016	Sivumäärä/Liitteet 44/62
Ohjaaja(t) Katrina Hyvönen ja Annikki Jauhiainen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion kaupunki, Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut/ Paula Smolander	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä käsitellään Kuopion kaupungin ikääntyneiden päiväryhmätoimintaa ja omaishoitajuutta. Tarkoituksena oli selvittää asiakkaiden kokemuksia päiväryhmätoiminnasta, sekä millaisena he kokivat päiväryhmässä käymisen kotona asumisen tukemiseksi. Tavoitteena oli saada kehitysideoita Kuopion kaupungin ikääntyneiden päiväryhmätoiminnan kehittämiseen.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Aineisto kerättiin haastattelemalla asiakkaita kyselylomakkeella, joka mittaa asiakastytyväisyyttä. Tiedote haastattelusta lähetettiin 170:lle päiväryhmän asiakkaalle ja heistä haastatteluun osallistui 126 asiakasta, mikä tekee vastausprosentiksi 74. Kyselytulokset tallennettiin SurveyPal-ohjelmaan, josta saatiin kyselyn tulosraportti.</p> <p>Kyselytulosten mukaan päiväryhmän asiakkaat kokivat päiväryhmään osallistumisen mielekkääksi. Päiväryhmätoiminta sai hyvän arvioinnin, vastaajat antoivat palvelusta kokonaisuutena kouluarvosanan yhdeksän. Ryhmissä tapahtuva toiminta oli vastaajien mielestä merkityksellistä ja suurin osa vastaajista suosittelisi ryhmää ystäville ja tuttaville. Tuloksista kävi ilmi, että vastaajat kokivat päiväryhmään osallistumisen olevan heille ainoa mahdollisuus kodin ulkopuolisiin sosiaalisiin kontakteihin, seurusteluun toisten ihmisten kanssa ja vertaisten seuraan. Päiväryhmään osallistuminen oli monelle odotettu kohokohta viikossa ja sen tapahtumista riitti kerrottavaa pariksi päiväksi jälkepäinkin.</p> <p>Vanhuspalveluissa kyselytulokset julkaistiin Kuopion kaupungin viestintäohjeiden mukaisesti medialle sekä käytiin läpi ikääntyneiden päiväryhmissä. Tulokset esiteltiin myös sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja vanhusneuvostolle. Kyselyn tuloksista järjestettiin infotilaisuus asiakkaille ja omaisille, jolloin he pääsivät osallistumaan myös päiväryhmätoiminnan kehittämiskohteiden suunnitteluun.</p> <p>Vanhuspalvelulain mukaan asiakaspalautetta on kerättävä säännöllisesti ja saatu palaute on hyödynnettävä. Kaikilla, toimintakyvyltään heikoimmillakin asiakkailla on laadun kokijan rooli, jolloin asiakkaat tuovat esimerkiksi asiakastytyväisyysmittausten tai omaisten kautta välittyvän palautteen avulla julki kokemuksiaan palvelun laadusta. Tämän asiakaskyselyn tuloksista valitaan keskeiset kehittämiskohteet ja ne liitetään osaksi päiväryhmätoiminnan vuosittaista kehittämisuunnitelmaa.</p>	
Avainsanat ikäntynyt asiakas, päiväryhmät, omaishoito ja omaishoitaja	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Nursing			
Author(s) Sanna Hyvärinen, Tiina Hyvönen, Pia-Maria Laitinen and Hannele Miettinen			
Title of Thesis Day group gives support to everyday life			
Date	1.12.2016	Pages/Appendices	44/62
Supervisor(s) Katrina Hyvönen and Annikki Jauhiainen			
Client Organisation /Partners The City of Kuopio / Paula Smolander			
<p>Abstract</p> <p>This thesis deals with day group activity and family carers of elderly people in the city of Kuopio. The purpose of the thesis was to find out customers' experiences of day groups and their feelings about day groups supporting their living at home. The aim of the thesis was to get development ideas for the day group system of elderly people in the city of Kuopio. The thesis was carried out as a quantitative study. The research material was collected with questionnaire interviews concerning customer satisfaction. Information about the interview was sent to 170 customers of day group activities, and 126 of them took part in the interview. The results of the query were saved in SurveyPal, giving the final report of the results of the query.</p> <p>According to the results of the query, customers of day group activities like to take part in day groups. Day group activity got good evaluation. They found the activity in groups momentous and most of the answerers would recommend the group to their friends. According to the results, the answerers thought participation in a day group to be the only chance to have social contacts, associate with other people and have peer company. Many customers thought taking part of a day group was the awaited highlight of the week and there was something to tell about the happenings of the day group later.</p> <p>The results of the query about senior services were published to media according to the orders of Kuopio city publicity and communication policy and the results were also discussed in elderly day groups. The results were also presented to The social and health board and The council of senior services. There was an information event of query results for customers and their families, and there they could participate in planning the targets for development in day group activity.</p> <p>According to The Act on Supporting the Functional Capacity of the Older Population and on Social and Health Services for Older Persons there is an obligation to collect customer feedback regularly and feedback must be utilized. Every customer has a role as a quality observer even their functioning may be weaker. Customers bring their experiences about the quality of services through for example customer satisfaction measurements or families. From this customer poll, relevant targets for development will be chosen and further connected to the yearly development plan of day group activity.</p>			
<p>Keywords elderly customer, day groups, family caregiving, family carer</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	IKÄÄNTYNEIDEN TOIMINTAKYVYN TUKEMINEN	8
2.1	Toimintakyvyn määrite	8
2.2	Palvelutarpeen arviointi	8
2.3	Hoito- ja palvelusuunnitelma	9
3	IKÄÄNTYNEIDEN PÄIVÄRYHMÄTOIMINTA	11
3.1	Päiväryhmän tavoitteet ja tulevaisuus	11
3.2	Päiväryhmät omaishoitajan tukena	11
4	KUOPION KAUPUNGIN IKÄÄNTYNEIDEN PÄIVÄRYHMÄTOIMINTA.....	13
4.1	Kuopion kaupungin päiväryhmiin hakeminen ja valintakriteerit.....	13
4.2	Kuopion kaupungin päiväryhmät	14
4.2.1	Kuopion kaupungin kokopäiväryhmä	14
4.2.2	Kuopion kaupungin osapäiväryhmä	15
4.3	Päiväryhmien sisältö.....	16
5	OMAISHOITAJUUS ASIAKKAAN TUKENA.....	17
5.1	Omaishoitajuus.....	17
5.2	Omaishoidontuki	18
5.2.1	Omaishoidon tuen kriteerit omaishoitajille.....	19
5.2.2	Omaishoitajan tukeminen sairaanhoitajan toteuttamana	19
5.3	Omaishoitajalle kuuluvat muut edut	21
6	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT	22
7	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	23
7.1	Tutkimusmenetelmän valinta	23
7.2	Kohderyhmä	23
7.3	Aineiston kerääminen	24
7.4	Aineiston analysointi	26
8	TUTKIMUSTULOKSET	28
8.1	Asiakkaiden tyytyväisyys päiväryhmän sisältämiin palveluihin	28
8.2	Päiväryhmätoiminnan merkitykselliset asiat	29
8.3	Asiakkaiden kokemus päiväryhmätoiminnasta kokonaisuutena	34

9	POHDINTA.....	36
9.1	Tutkimustulosten tarkastelu.....	36
9.2	Eettisyys ja luotettavuus.....	36
9.3	Opinnäytetyön prosessi ja ammatillinen kehittyminen.....	38
9.4	Jatkotutkimusaiheet ja kehittämisideat	39
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	41
	LIITE 1: HAKEMUS KOKOPÄIVÄRYHMÄÄN	45
	LIITE 2: HAKEMUS OSAPÄIVÄRYHMÄÄN.....	47
	LIITE 3: ENNAKOIVA TOIMINTAKYKYKARTOITUS	49
	LIITE 4: VANHUSTEN PÄIVÄRYHMÄTOIMINNAN ASIAKASPALAUTEKYSELYLOMAKE	50
	LIITE 5: ASIAKASTIEDOTE.....	60
	LIITE 6: TUTKIMUSLUPA.....	61

1 JOHDANTO

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto ovat antaneet ikäihmisten palvelujen kehittämistä koskevan laatusuosituksen vuosina 2001 ja 2008, joka on uudistettu vuonna 2013 vastaamaan paremmin tämän päivän suosituksia. Sen tarkoituksena on kiinnittää huomio ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseen ja vanhuspalvelulain toteutumiseen. Terve ja toimintakykyinen ikääntyminen mahdollistaa osallistumisen yhteiskunnalliseen elämään, parantaa elämänlaatua ja vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeeseen. Laatusuosituksen tavoitteena on turvata mahdollisimman toimintakykyinen ja terve elämäntilanne ikääntyneelle väestölle. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2014b.)

Vanhuspalvelulain ja laatusuositusten mukaisesti asiakaspalautetta on kerättävä säännöllisesti, vähintään vuosittain. Asiakslähtöisemmän palvelun kehittämisen lähtökohtia ovat, että asiakas osallistuu laadunhallintaan ja palveluja tuottavassa organisaatiossa on riittävä, ammattitaitoinen johto. Tällöin asiakkaan ja ammattilaisen välille syntyy aitoa, tasa-arvoista, kahdensuuntaista vaikuttamista ja vuoropuhelua. (Sosiaali- ja terveysministeriö ja Stakes 1999, 11–14.)

Asiakaspalautteen perusteella parannetaan palvelua. Kuntalaisille on turvattava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa ikääntymispolitiikan strategiseen suuntaamiseen ja palvelujen laadun kehittämiseen. Tämä edellyttää, että kunnan ikäihmisten erilaiset voimavarat otetaan paremmin huomioon niin paikallisella kuin laajemmalla tasolla. Eri palveluissa on turvattava asiakkaiden mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujen laadun kehittämiseen. Asiakkaan rooli on aktiivisimmillaan laadun kehittäjän rooli, jolloin asiakas osallistuu oman palvelunsa laadun kehittämiseen asettamalla laatutavoitteita, suunnittelemalla palvelun toteutusta ja arvioimalla palvelua voimavarojensa mukaisesti. (Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto 2008, 14.)

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön kotona tapahtuvaa hoitoa, jossa hoidon antaa omainen, läheinen tai muu henkilö. Selvitysten mukaan noin miljoona suomalaista auttaa säännöllisesti läheistään. Tällä hetkellä Suomessa arvioidaan olevan noin 300 000 omaishoitotilannetta, joista 60 000 on sitovia ja vaativia. (Omaishoitajat ja läheiset liitto ry 2014.) Väestön ikääntymisestä johtuen omaishoitajien merkitys nousee entistä tärkeämmäksi osaksi potilaiden hoitoa ja tällöin erilaisilla kuntien järjestämillä tukipalveluilla on merkitystä raskaan työn helpottamisessa.

Kun hoito on raskasta ja sitovaa, tulisi myös yhteiskunnan tulla asiassa vastaan. Tulisi miettiä, miten ehkäistä omaishoitajien uupumista. Tärkeimmäksi kuormitusta helpottavaksi tekijäksi on havaittu riittävien tukipalvelujen saaminen, esimerkiksi muistisairaiden kohdalla päiväryhmätoiminnan on todettu vähentävän hoitajan kuormitusta. Jo kahden viikkokäynnin päiväryhmätoiminta pienensi omaishoitajan taakkaa, masennusoireita ja vihan tunteita. (Kelo, Launiemi, Takaluoma ja Tiittanen 2015, 102.)

Opinnäytetyössä käsitellään ikääntyneiden päiväryhmätoimintaa sekä omaishoitajuutta. Päiväryhmätoiminnan tarkoituksena on tukea kotona asuvan ikääntyvän tai pitkäaikaisesti sairaan asiakkaan voimavaroja ja selviytymistä kotona mahdollisimman pitkään sekä antaa tukea omaishoitajuuteen. Jos päiväryhmän asiakkaalla on omaishoitaja, hän saa omaa aikaa. Suurimmalla osalla päiväryhmien asiakkaista on jonkin asteinen muistiin vaikuttava sairaus. (Rautiainen 2013, 8.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää asiakkaiden kokemuksia päiväryhmätoiminnasta sekä millaisena he kokivat päiväryhmässä käymisen kotona asumisen tukemiseksi. Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Aineisto kerättiin haastatteluin strukturoidulla kyselylomakkeella, joka on Tampereen kaupungin vanhuspalveluiden laatima asiakaspalautehaastattelulomake. Asiakaspalautehaastattelulomake on laadittu siten, että kysymykset ovat osin avoimia kysymyksiä sekä monivalintakysymyksiä ja vastausta on mahdollisuus tarkentaa vapaamuotoisesti. Päiväryhmän asiakkaille lähetettiin tiedote, jonka perusteella saadaan tietoa kyselyyn vastaajien määrästä sekä siitä, miten he haluavat haastattelun tapahtuvan. Asiakaspalautehaastatteluiden tulokset raportoidaan opinnäytetyössä.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada kehitysideoita Kuopion kaupungin päiväryhmätoiminnan kehittämiseen sekä meille sairaanhoitajaopiskelijoille tarvitsemaamme tietoa omaishoitajuudesta sekä heille tarjottavista palveluista. Sairaanhoitajaopiskelijoina toivomme pystyvämme tuomaan uusia näkökantoja palvelujen kehittämiseen. Ikääntyneet ja heille tarjottavat palvelut päiväryhmissä sekä omaishoitajuus kiinnostaa meitä kaikkia opinnäytetyöhön osallistuvia, koska osalla meistä on omaakohtaisia kokemuksia yksityiselämässä omaishoitajuudesta ja kaikilla meistä on kokemuksia työelämään liittyen. Tulevina sairaanhoitajina haluamme olla tietoisia, mitä palveluja omaishoitajat ja hoitettavat voivat saada ja miten voimme ohjata heitä niiden piiriin.

Kansainvälisen sairaanhoitajajärjestön puheenjohtaja Judith Shamian toteaa artikkelissaan, että suurimmalla yksittäisellä ryhmällä terveydenhuollon ammattilaisia ja heidän lähimpänä olevilla ihmisillä, myös hoitajilla, voi olla suuri vaikutus terveydenhuoltojärjestelmien vahvistamiseen. Heidän kokemukset ja oivallukset voivat auttaa tiedottamisessa ja johtaa parannuksiin terveyspalvelujen laadun hankinnassa. Läheiset suhteet potilaiden, perheiden ja yhteisöjen kanssa tarkoittaa myös, että hoitajat ottavat johtavan roolin kehittääkseen potilaskeskeistä hoitoa. (Shamian 2016, 503.)

Avainsanoja, joita tässä opinnäytetyössä käytetään, ovat: ikääntynyt asiakas, päiväryhmät, omaishoito ja omaishoitaja.

2 IKÄÄNTYNEIDEN TOIMINTAKYVYN TUKEMINEN

Ikääntynyt saattaa kokea ikääntymisen aiheuttamat muutokset kielteisinä, koska muutokset tapahtuvat toimintakyvyssä, terveydentilassa, ulkonäössä, asemassa ja roolissa. Ikäihmisillä helpottavia voimavaroja ovat elämäkokemus, tietous sekä henkilökohtaiset muistot ja kokemukset. Usein heillä on myös hyvä sosiaalinen verkosto sekä tuki kohdata ikääntymisestä johtuvia muutoksia. (Hytinen 2008, 49–50.)

2.1 Toimintakyvyn määrite

Ikäihmisen hyvinvointia määriteltäessä on toimintakyky keskeisenä tekijänä. Toimintakykyä mitataan ja arvioidaan eri mittareiden avulla; tavallisimmat käytössä olevat mittarit ovat RAVA- ja MMSE-testit sekä ennakoiva toimintakykykartoitus. Tämä tarkoittaa, että ihmisellä on edellytykset selviytyä fyysisesti, psyykkisesti sekä sosiaalisesti arkipäivän toiminnoista. Jotta ihminen voi hyvin ja selviytyy arjesta, on toimintakyvyllä sekä sitä tukevalla ympäristöllä keskeinen merkitys. (Kujala ja Fager-Pintilä 2015, 8.)

Ikäihmisen toimintakykyä voidaan parantaa esimerkiksi tapaturmia ja sairauksia ehkäisemällä, niiden varhaisella toteamisella, hyvällä hoidolla ja tarpeen mukaisella kuntouttamisella. Tärkeänä osa-alueena on elinympäristön ja elinolojen järjestäminen sekä apuvälineiden hankkiminen, jotka luovat edellytykset paremmalle toimintakyvylle. Toimintakyvyn pysyminen hyvänä ja mahdollisuus vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin ja toimintoihin toimintarajoitteista huolimatta, ovat ikääntyneen ihmisen hyvinvoinnin kannalta oleellisia asioita. (Noro ja Alastalo 2014, 40.)

2.2 Palvelutarpeen arviointi

Eliniän pidentyessä ja suurien ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle palvelun ja hoivan tarve kasvaa, kuitenkin pitkäaikaissairaudet eivät ole vähentyneet, mutta niiden kanssa on opittu selviytymään. Kotihoito on ikääntyneiden ja pitkäaikaisesti sairaiden ensisijainen hoitomuoto. Sen tavoite on mahdollistaa ikääntyneen ihmisen asuminen ja hoiva kotona sairaudesta tai yleisvoiminnan laskusta huolimatta. Kotona tapahtuva hoito on joko vaihtoehto tai edeltävä hoitomuoto laitoshoitoon siirtymiselle, joka on palveluasumista tai ympärivuorokautista hoitoa. Pysyvän laitoshoidon jaksoa pyritään siirtämään niin kauan kuin se on mahdollista. Tarvittavien palvelujen määrään vaikuttaa myös omaisten ja läheisten antama apu. Suurin osa ikääntyneistä ihmisistä tarvitsee sairastuessaan ja viimeisinä elinvuosinaan toisen ihmisen hoivaa selviytyäkseen arkielämästä. Hoivalla tarkoitetaan kotona tehtävää palkatonta työtä samoin kuin palkattua työtä, jota tehdään myös avohuollon- ja laitoshoidon yksiköissä. (Kehusmaa 2014, 12.)

Palvelutarpeen arviointi on tilanne, jossa selvitetään asiakkaan elämäntilanne ja tarpeet vuorovaikutuksessa omaisten ja laillistettujen ammattihenkilöiden kanssa. Arviointi käsittää aina vähintään neljä toimintakyvyn ulottuvuutta: fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja sosiaalinen. (THL 2011.) Asiakkaan toimintakyky ilmenee ihmisen toiminnassa eli työssä, arjen askareissa ja vapaa-ajan toiminnassa. Toiminta ja toimintakyky ovat keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Toiminta voi vahvistaa tai heikentää toimintakykyä, jos toiminta on yksipuolista. Toimintakyvyn vaihtelun taustalla vaikuttavat vanhenemisprosessit, sairaudet, elinolojen vaihtelu ja perinnölliset tekijät. Toimintakyvyn ohella toiminnan toteuttamiseen vaikuttavat motiivit, tavoitteet, eri toimintojen merkitys, toiminnasta saatava fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen palaute ja omat valinnat. Sosiaaliset ja fyysiset ympäristötekijät vaikuttavat merkittävästi toiminnan onnistumiseen. (Arolaakso-Ahola ja Rutanen 2007, 3.)

Omaishoito on hoitomuoto, joka tukee ihmistä heikentyneen toimintakyvyn, sairauden tai vamman vuoksi hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevien kaikenikäisten henkilöiden kotona asumista. Huolenpito voi olla hoidettavan päivittäisten toimien tukemista, ohjausta tai valvontaa. Tuen, ohjauksen sekä valvonnan tarve koskee henkilöitä, joilla on mielenterveysongelmia, aivovamma tai muistisairaus, kehitysvammaisia henkilöitä, sekä muita henkilöitä, joilla on psyykkisen tai kognitiivisen toimintakyvyn vajeita. Omaishoitoon voi sisältyä myös hoidettavan auttamista kodin ulkopuolisissa toiminnoissa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014a, 17.)

2.3 Hoito- ja palvelusuunnitelma

Vanhuspalvelulaki turvaa iäkkään henkilön sosiaali- ja terveystalvelujen saamisen ja toimintakyvyn tukemisen eri keinoilla. Kun iäkkään henkilön toimintakyky laskee ja palvelutarpeita ilmenee, velvoittaa laki kuntaa selvittämään ja arvioimaan henkilön palvelutarpeen yhdessä asiakkaan ja omaisen kanssa. Eri lainsäädännöissä korostetaan avun tarvitsijan omaa toimijuutta, itsemääräämisoikeutta ja toimintakyvyn parantumista, vaikka hän onkin toisen avun varassa. Avun tarpeen pohjalta laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma, joka kattaa avuntarpeen kannalta tarpeelliset toimet ja niitä toteuttavat tahot. Palvelusuunnitelmaa tehtäessä tulisi varmistaa kuntoutumisen mahdollisuudet, jotta kotona asuminen olisi mahdollista. Vanhuspalvelulaki huomioi omaiset avun ja hoivan antajina. Lain mukaan ensisijainen pitkäaikaishoidon toteuttamistapa on omaishoidon tuki, jos autettavan omaisiin kuuluu läheinen henkilö, joka on halukas ja kykenevä ryhtymään omaishoitajaksi. (Kehusmaa 2014, 13.)

Sosiaalihuoltolain 3–4 §:n mukaan omaishoitoon kuuluvat kunnan järjestämät palvelut hoitajalle ja hoidettavalle. Palvelut ja niiden määrä sekä laatu riippuvat kunnan määrärahoista, jotka ovat varattu talousarvioon. Kuntalaki edellyttää, että talousarvio ja -suunnitelma laaditaan niin, että varat riittävät lakisääteisiin palveluihin. Omaishoitoperheen kannalta on tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön kuuluu sellaisia palveluita, joihin asiakkaalla on subjektiivinen oikeus, määrärahoista riippumatta. Silloin, kun kyseessä on subjektiivinen oikeus palveluun, hoivaan, kuntoutukseen tai tukitoimeen ja laissa määrätyt edellytykset täyttyvät, on kyseinen tukitoimi asiakkaalle myönnettävä.

Omaishoidossa oleva vaikeasti vammautunut on oikeutettu esimerkiksi päivätoimintaan, henkilökohtaiseen avustajaan, tulkkipalveluihin ja kuljetuspalveluihin. (Kaakkuriniemi ym. 2014, 56, 76.)

3 IKÄÄNTYNEIDEN PÄIVÄRYHMÄTOIMINTA

Päiväryhmiin osallistuminen edistää hyvinvointia ja terveyttä sekä on yksi keino ennaltaehkäistä yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Ryhmätoiminta on kuntoutustoiminnan eräs keskeinen menetelmä. Kaikki ryhmät eivät kuitenkaan muodostu osallistujilleen merkityksellisiksi tai edistä heidän hyvinvointiaan. Ryhmässä voidaan myös kokea syrjäytymistä ja alemmuuden tunnetta. Parhaimmillaan ryhmistä voi saada vertaistukea, kokea onnistumista ja iloa yhteisen tekemiseen ja vuorovaikutukseen. (Pikkarainen 2013, 52.)

Päiväryhmissä työskennellään pareittain tai moniammatillisissa tiimeissä. Moniammatillisuudella tarkoitetaan moniin eri ammattiryhmiin kuuluvien asiantuntijoiden työskentelyä yhdessä niin, että tieto ja asiantuntijuus jaetaan. Moniammatillisuus voidaan käsittää ryhmän tai organisaation välisenä vuorovaikutuksena ja toimintana, jolla pyritään yhteiseen päämäärään ja tulokseen. Moniammatillisuuden kautta yhteistyöhön tulee mukaan useita eri näkökulmia, jolloin moniammatillisuus on enemmän kuin yhteistyön tekemistä eri sidosryhmien kanssa. (Kelo ym. 2015, 242.)

3.1 Päiväryhmän tavoitteet ja tulevaisuus

Päiväryhmän tavoitteena yleisesti on tukea kotona asumista ja omaishoitajaa, edistää liikkumis- ja toimintakykyä, itsenäistä selviytymistä ja omatoimisuutta, jotta hyvinvointi ja mielekkään elämän edellytykset paranisivat. Lähtökohtana ovat asiakas ja hänen lähiympäristönsä voimavarat sekä niiden hyödyntäminen. Päiväryhmätoiminnassa hyödynnetään kuntouttavan työotteen merkitystä huomioimalla asiakkaan toimintakykyä ja voimavaroja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että asiakas tekee itse kaiken sen mihin pystyy, työntekijän toimiessa tilanteiden ohjaajana ja asiakkaan motivoijana. Henkilökunta koostuu moniammatillisesta tiimistä, joten apua on saatavilla monelta eri osa-alueelta. (Harri-Lehtonen, Numminen ja Vesala 2006.)

Tulevaisuudessa on varauduttava ja mukauduttava entistä paremmin ikääntyneen väestön tarpeisiin. Nämä seikat toteutuvat edistämällä ja turvaamalla mahdollisimman tervettä ja toimintakykyistä ikääntymistä. Heitä täytyy kannustaa mielekkään tekemisen piiriin, kuten elinikäistä oppimista ja sosiaalisten suhteiden ylläpitoa. Tarvitaan aitoa yhdessä tekemistä niin, että kaikessa kehittämisessä ja päätöksenteossa kuuluu iäkkäiden ääni. (Sosiaali- ja terveysministeriö. 2014b.)

3.2 Päiväryhmät omaishoitajan tukena

Omaishoitajan tärkeimmäksi kuormitusta helpottavaksi tekijäksi on selvitetty riittävien tukipalveluiden saaminen. Tukipalveluihin lasketaan mukaan ateria-, kuljetus-, vaatehuolto-, saattaja-, kylvetys-

ja turvapalvelut sekä muut vastaavat palvelut, joiden tavoitteena on tukea arjen sujumista ja itsestä elämää. Tukipalveluja voidaan antaa asiakkaan kotona, laitoksissa, palvelu- ja päiväkeskuksissa sekä muissa yksiköissä. (Noro ja Alastalo 2012, 20.)

Tukipalveluiden lisääminen vähentää omaishoitajan kokemaa stressiä ja kuormitusta. Muistisairaiden kohdalla päiväryhmätoiminta on vähentänyt huomattavasti hoitajan kuormittumista. Päiväryhmässä käynti noin kaksi kertaa viikossa pienensi omaishoitajan työtaakkaa, vihan tunteita ja masennusoireita. (Kelo ym. 2015, 102.)

Ikääntyneiden tai pitkäaikaisesti sairaiden hoito ja kuntoutus julkisena palveluna käsittää laaja-alaisesti hoiva- ja hoitotyön, lääketieteellisen hoidon ja kuntoutuksen. Ikääntyneille ihmisille tarkoitettujen palvelujen tavoitteena on, että mahdollisimman moni ikääntynyt kykenee elämään itsenäisesti tai omaishoitajan turvin omassa kodissaan ja tutussa asuin- ja sosiaalisessa ympäristössään. Kotona pärjäämistä tuetaan nopeasti saatavilla sosiaali- ja terveystalvakuilla. (Kehusmaa 2014, 15.)

Muistisairaudella on vaikutusta myös sairastuneen läheisten elämään. Muistisairaahan hoitaminen kotona muuttuu yhä kuluttavammaksi sairauden edetessä, jolloin se sulkee pariskunnan yhä tiiviimmin kotiin. Tämä lisää hoivaajan tarvetta saada omaa aikaa. Vaikeuksia saattaa aiheuttaa lisäksi muistisairaahan käyttäytymisongelmat. Kaikki nämä yhdistettynä puolison hoivaamiseen liittyvään fyysiseen ja henkiseen rasitukseen lisäävät riskiä päätyä laitoshoidon. (Saastamoinen 2013, 1.)

4 KUOPION KAUPUNGIN IKÄÄNTYNEIDEN PÄIVÄRYHMÄTOIMINTA

Päiväryhmät ovat tarkoitettu tukemaan kotona asumista yksin tai omaishoitajan turvin, jotka eivät terveydentilansa tai kuntonsa vuoksi voi osallistua muuhun avoimeen toimintaan. Päiväryhmän tavoitteena on tukea kotihoitoa ja omaishoitajuutta. Omaishoitaja saa viikoittain vapaa-aikaa ja häntä tuetaan löytämään keinoja, joilla arkielämää ja omaishoitajuutta voidaan helpottaa tai tukea. Asiakkaan omatoimisuutta tuetaan mielekkäällä kuntouttavalla toiminnalla sekä palveluneuvonnalla. Työntekijöitä Kuopion kaupungin osa- ja kokopäiväryhmissä on yhteensä 15–17. Ohjaajilla on monenlaista koulutustaustaa. Ohjaajat ovat koulutukseltaan eri sosiaali- ja terveysalan tutkinnon suorittaneita henkilöitä esimerkiksi toimintaterapeutteja sekä lähi- ja perushoitajia ja palveluesimiehiä. (Kuopion kaupunki.)

4.1 Kuopion kaupungin päiväryhmiin hakeminen ja valintakriteerit

Kokopäivä- ja osapäiväryhmiin hakeudutaan paperisella hakemuskaavakkeella, jonka voi tulostaa internetistä asiakkaan kanssa täytettäväksi tai saada hoivapalveluiden henkilökunnalta. Hakemustiedot tulee olla ajantasaiset, jotta asiakas ohjautuu sopivaan ryhmään. Hakemuskaavake (liite 1 tai liite 2) ja ennakoiva toimintakykykartoitus (liite 3) voidaan täyttää asiakkaan puolesta, esimerkiksi alueen palveluesimies, kotisairaanhoidtaja, omaishoitaja, omainen tai muu läheinen, mikäli asiakas ei siihen itse kykene. Hakemukset lähetetään Suokadun palvelutalon päiväkeskukseen tai maaseudulla alueen kotisairaanhoidtajalle. Päiväryhmiin on niin sanottu jatkuva haku. (Kuopion kaupunki.)

Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelujen yksikön esimies käsittelee uudet hakemukset. Esimies kirjaa selvityspyynnön hakemukseen ja lähettää sen osapäiväryhmien lähihoitajille, jotka ottavat yhteyttä hakijaan. Esiselvityksen jälkeen kriteerit täyttävät hakemukset ohjataan ryhmäohjaajille. Kokopäiväryhmien osalta esimies lähettää hakijalle tai yhdyshenkilölle kirjeen johonon hyväksymisestä. Osapäiväryhmien osalta vastaavan kirjeen lähettävät ohjaajat. Tiimeissä käsitellään yhdessä hakijoita, ryhmien kokonaisuutta, tarpeenmukaisia profiileja ja kriteerejä. (Kuopion kaupunki.)

Päiväryhmätoiminta on tarkoitettu ensisijaisesti asiakkaille, jotka eivät terveytensä tai kuntonsa vuoksi voi osallistua muuhun avoimeen toimintaan. Valintaan vaikuttaa, tarvitseeko asiakas ammatillista ohjausta, päiväryhmän kuntoutumista edistävää toimintaa ja tukea kotona asumiseen. Lisäksi valintaan vaikuttaa: kiireellisyysaste, kotona asumisen tukeminen, omaishoidon tukeminen mahdollistamalla hoitajan lepo- ja vapaapäivät, heikentynyt toimintakyky, yksinäisyys, turvattomuus, tukiverkoston puute sekä hakemusten tulojärjestyksen huomioiminen, joka ei ole kuitenkaan määräävä tekijä. Valintoihin vaikuttavat myös ryhmän kokonaistilanne ja henkilöstöresurssit. (Kuopion kaupunki.)

4.2 Kuopion kaupungin päiväryhmät

Kuopion kaupungin päiväryhmätoiminta on kokopäiväryhmässä tai osapäiväryhmässä tapahtuvaa kuntoutumisen tukemista, ohjausta ja neuvontaa, palveluohjausta sekä hoivapalveluita. Ryhmäkoko säilytetään sellaisena, että kaikki ryhmäläiset voivat aktiivisesti osallistua kaikkeen toimintaan ja saada henkilökohtaista huomiointia ja yksilöllistä apua. Ohjaus voidaan määritellä tiedon antamiseksi, joka liittyy potilaan hoitoprosessiin sekä potilaan auttamiseksi hänen tehdessään valintoja hoitonsa ja palveluidensa suhteen. Asiakkailta peritään kuukausittain jälkikäteen maksu toimintaan osallistumisesta. (Kuopion kaupunki.)

Toimintakyvyn tukemisessa keskeistä on ikääntyneen asiakkaan omien voimavarojen tunnistaminen sekä yhdessä tekeminen. Fyysistä toimintakykyä voidaan parantaa teknologiaa hyödyntäen harjoittelun tukena esimerkiksi kuntosalitoiminnalla. Fyysiseen harjoitteluun voidaan kannustaa järjestämällä ikääntyneille median välityksellä tapahtuvia harjoitteluhetkiä. Erilainen virkistystoiminta tukee psyykkisen toimintakyvyn ohella lisäksi fyysistä ja sosiaalista toimintakykyä. Ikääntyneitä asiakkaita tulee kannustaa harrastustoimintaan sekä ohjaajien osalta hyödyntää voimavaroja vahvistavaa työtettä ikääntyneiden hoitotyössä. (Hiltunen 2015, 19.)

Ryhmän aikana asiakas saa tukea fyysisen toimintakyvyn vahvistamiseen ja säilyttämiseen. Ryhmäläisille tarjotaan mahdollisuus liikuntaan. Liikunta sisältyy päivään hyötyliikuntana ja ohjattuna ryhmäliikuntana, mahdollisuuksien mukaan yksilöllisesti avustettuna. Ryhmäläinen saa tukea ja apua psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn säilyttämiseen fyysisen kuntoutumisen lisäksi. Ryhmätoiminat valitaan siten, että ryhmäläisten voimavarat tulevat käyttöön. Ohjelmissa huomioidaan lisäksi esimerkiksi virkistykselliset, tiedolliset ja hengelliset tarpeet. (Kuopion kaupunki.)

Kokopäiväryhmäläisellä on mahdollisuus saada tarpeen mukaan hygieniapalveluja ryhmän aikana, esimerkiksi mahdollisuus saunomiseen ryhmissä on olemassa. Asiakkaan tarpeiden mukaan heitä ohjataan ja autetaan peseytymisessä ja pukeutumisessa omatoimisuutta tukien. Tarvittavat hygieniatuotteet ja peseytymisvälineet tulee asiakkaalla olla itsellään mukana. (Kuopion kaupunki.)

Mikäli ryhmiin osallistuva asiakas tarvitsee kyydin, hänelle järjestetään yhteiskyyditys niin sanottuna Pali-kyydityksenä, jonka hinta suuntaansa on linja-autotaksan mukainen. Vuonna 2016 linja-automaksu yhteen suuntaan on 3,30 euroa. Kuljetustukea voi hakea Kelalta, tähän tarvitaan lääkärin todistus. (Kuopion kaupunki.)

4.2.1 Kuopion kaupungin kokopäiväryhmä

Ikääntyneen tai muistisairaana asiakkaan ohjaaminen tarkoittaa läheisen tai hoitavan henkilön toimintaa yhdessä ikääntyneen kanssa. Häntä on arvostettava ja toiminnan on tuettava mahdollisimman pitkälle omatoimisuutta ja tehtävien turvallista sujumista. Ohjaajan toiminnan ensisijainen painopiste

on ikääntyneen asianmukainen kohtelu, jotta hyvä yhteistyösuhde ja luottamus muodostuvat. Näiden avulla tekeminen ja osallistuminen sujuvat. (Hallikainen, Mönkäre, Nukari ja Forder 2014, 90.)

Ikääntyneen ohjaamisen tavoitteet ryhmässä liittyvät usein jokapäiväisiin ja hyvän elämän kannalta välttämättömiin asioihin kuten ruokailuun, hygienian hoitoon, pukeutumiseen ja lepoon. Ikääntyneen tai muistisairaahan ohjaamisessa pyritään hahmottamaan, mitä hän kussakin tilanteessa kokee ja haluaa. Tilanteissa, joissa hän tulee kuulluksi ja omat toiveet toteutuvat yhteistyö sujuu mutkattomasti ja asetetut tavoitteet toteutuvat. (Hallikainen ym. 2014, 91.)

Kokopäiväryhmät toimivat eri toimintakeskuksissa alueittain: Leväsen, Puijonlaakson, Mäntylän, Pyörön ja Suokadun kokopäiväryhmät toimivat maanantaista perjantaihin kuusi tuntia päivässä.

Maaseutualueilla: Riistavesi, Nilsjä ja Maaninka – ryhmät toimivat samansuuntaisesti. Kokopäiväryhmän asiakkaalle kuuluu aamupala, lounas ja päiväkahvi, jonka hinta on 22,80 euroa päivässä. Päiväryhmissä järjestetään niin sanotusti hoitoparkkitoimintaa omaishoitajille. Hoitoparkkiin voi omaishoitaja tuoda läheisensä 1–6 tunniksi lyhytaikaisiin ja äkillisiin tarpeisiin. Ryhmäläisillä on myös mahdollisuus saunomiseen ja peseytymiseen päivän aikana erillistä maksua vastaan, joka on 8 euroa käyntikerralta. Virikkeellisen toiminnan välillä voi halutessaan levätä. (Kuopion kaupunki.)

4.2.2 Kuopion kaupungin osapäiväryhmä

Osapäiväryhmät toimivat myös eri toimintakeskuksissa, kuten Leväsellä, Melankadulla, Suokadulla, Mäntylässä, Puijonlaaksossa, Karttulassa sekä Riistavedellä. (Kuopion kaupunki). Ryhmät toimivat eri teemojen mukaan: esimerkiksi muistia tukeva, arjen toimintakykyä tukeva, liikuntapainotteinen, käsityö- ja kulttuuripainotteinen osapäiväryhmä. Ryhmiin haetaan oman kiinnostuksen mukaan, jolloin laaditaan asiakkaan ja ryhmän tavoitteet.

Sosiaalisen tuen toteutumisessa on kyse vuorovaikutteisesta tapahtumasta, jossa tuki saa muotonsa ihmisten keskinäisen, lähiyhteisöjen, järjestöjen, kunnallisten, valtiollisten tai markkinaohjautuneiden toteuttajien toiminnassa. Sosiaalinen tuki tarkoittaa niitä vuorovaikutteisia toimintakäytäntöjä, joilla erilaisiin toteutumisiin päädytään. Vuorovaikutus itselle merkityksellisten henkilöiden kanssa omassa tukiverkostossa tyydyttää henkilön sosiaalisia ja emotionaalisia tarpeita, tarjoaa sosiaalistumista ja vapaa-ajan toimintaa sekä ehkäisee yksinäisyyttä ja eristäytymistä. (Huhta ja Patokoski 2013, 23–24.)

Sosiaalisella tuella on vaikutusta ikääntyneen elämäntilanteeseen. Elämäntilanteen riippuu ihmisen toiminnan ja elinolojen välisestä suhteesta. Kysymys on ihmisen mahdollisuuksista ja hänen suorittamistaan valinnoista. Sosiaalisen tuen tulee olla oikeanlaista ja kohdennettua elämäntilanteen ja tarpeen mukaan. Sosiaalisen tuen välittymiseen ja vaikuttavuuteen vaikuttavat avun tarvitsija ja hänen avun tarpeensa. Ikääntyneen taustat, esimerkiksi avun tarvitsijan ikä, kehitys- ja koulutustaso ja

hänen persoonallisuutensa vaikuttavat sosiaalisen tuen välittymiseen, ja myös sosiaalisella ympäristöllä, jossa vuorovaikutus tapahtuu, on merkitystä. (Huhta ym. 2013, 23–24.)

4.3 Päiväryhmien sisältö

Taulukolla 1 havainnollistamme Kuopion kaupungin päiväryhmien sisältöä. Kaikkien ryhmien tavoitteena on tukea ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämistä, jotta kotona asuminen on mahdollista. Päiväryhmissä tuetaan ikääntyneiden fyysisiä-, psyykkisiä- ja sosiaalisia voimavaroja.

TAULUKKO 1. Kuopion kaupungin päiväryhmien sisältö.

Kokopäiväryhmä	Osapäiväryhmä
Kuntouttavaa- ja viriketoimintaa <ul style="list-style-type: none"> - Musiikkia ja liikuntaa eri muodoissa - Sosiaalinen toiminta, keskustelut ja muistelutuokiot - Kädentöitä - Hengelliset tuokiot Ryhmän aikana syödään aamupala, lounas ja päiväkahvit, jotka kuuluvat hintaan Erillistä maksua vastaan on mahdollisuus peseytymiseen ja saunomiseen	<ul style="list-style-type: none"> - Muistia tukeva ryhmä - Arjen toimintakykyä tukeva ryhmä - Liikuntapainotteinen ryhmä - Käsityö- ja kulttuuripainotteinen ryhmä Ryhmän hintaan kuuluu aamupala ja ryhmän jälkeen on mahdollisuus syödä lounas omakustanteisesti

5 OMAISHOITAJUUS ASIAKKAAN TUKENA

Omaishoitajuus syntyy monin eri tavoin. Motiivina pitäisi olla rakkaus läheiseen, ei velvollisuus eikä pakko, jotta hoitosuhde onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla. Moni omaishoitajuus alkaa, kun aviopuolisoista toisen kunto heikkenee, tai ikääntynyt vanhempi jää leskeksi ja tarvitsee lapsilta apua. Vanhempien omaishoitajuus alkaa, jos perheeseen syntyy sairas tai vammaisen lapsi. Sairas-kohtauksen tai onnettomuuden jälkeen omaishoitajuus alkaa yhtäkkiä arvaamatta. (Kaakkuriniemi ym. 2014, 10.)

Valtakunnallista omaishoidontukea koskevan tutkimuksen mukaan puoliset toimivat yleisimmin omaishoitajina, seuraavaksi omat lapset tai omat vanhemmat. Hoitajista neljännes on miehiä. Miesten osuus läheisen hoitajana on kasvamassa. Omaishoitajista enemmistö on työikäisiä, neljäsosa 65–74-vuotiaita, ja noin 15 % yli 75-vuotiaita. Julkista omaishoidon tukea saavat eivät merkittävästi eroa tukea saamattomista omaishoitajista. (Kelo ym. 2015, 96.)

5.1 Omaishoitajuus

Ilman tukea omaistaan hoitavan jaksaminen on koetuksella ja uupuminen on väistämätöntä. Tulevaisuudessa kunnat joutuvat arvioimaan keinoja omaishoitajien tukemiseksi ja kuntoutuspalvelujen järjestämiseksi. (Kelo ym. 2015, 100.) Suomalaiset ovat erittäin sitoutuneita hoitamaan läheistään. Viidentoista EU-maan vertailussa suomalaiset auttoivat eniten ikääntyneitä Euroopassa. Suurin osa hoidosta ja avusta tapahtuu omaishoidon tuen ulkopuolella. Lähes kaikissa Euroopan maissa on käytössä rahallinen korvaus omaishoidosta. (Kehusmaa, Autti-Rämö ja Rissanen 2013, 138.)

Omaishoitajuudessa läheinen auttaa ja ottaa vastuuta ympärivuorokautisesti sairastuneesta, vammautuneesta tai muuten apua tarvitsevasta omaisesta. Omaishoitajuus on yleensä elämäntilanne, johon harva voi suunnitella joutuvansa ennakolta. Vastuu ja huoli ovat suurempia kuin tavalliseen vanhemmuuteen tai parisuhteeseen kuuluvat asiat. Omaishoitoon päädyttäessä läheisellä on todettu jonkinasteinen vamma tai sairaus niin, ettei hän pärjää ilman ulkopuolista apua. Omaishoitajuuden erityispiirteenä on, että hoidettava on lähisukulainen tai puoliso. Omaishoitaja voi olla niin sanottu virallinen omaishoitaja, joka on tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen tai omaishoitaja hoitaa ilman korvausta läheistään. (Kelo ym. 2015, 96.)

Suurin osa omaishoitajista tekee työtä ilman kunnallista tukea. Tuen piirissä olevat saavat rahallisen korvauksen kuukausittain. Tutkimusten mukaan omaishoitajat toivovat erilaisia palveluja, neuvontaa, ohjausta, vapaa-aikaa, vertaistukea ja joustoa työaikoihin itselleen ja hoidettavalleen. Kuitenkin moni omaishoitaja kysyttäessä ei osaa sanoa tai esittää toivettaan, minkälaista apua käytännössä tarvitsee. (Kaivolainen, Kotiranta, Mäkinen, Purhonen ja Salanko-Vuorela 2011, 20–21.)

Omaishoitajuuteen liittyy monia tunteita ja ajatuksia. Järjen tasolla omaishoitaja ymmärtää esimerkiksi dementoitunutta läheistä, joka toistuvasti palaa samaan asiaan tai käyttäytyy erikoisella tavalla mutta tunnetasolla saman asian ymmärtäminen ei ole helppoa tai ei onnistu. Ristiriitaisia tunteita herättää parisuhteen muutos, hoidettavan tyytymättömyys, suhteeseen saattaa liittyä negatiivisia tunteita; sääliä, katkeruutta, voimattomuutta ja viimekädessä luopumista. (Kaakkuriniemi ym. 2014, 10, 11, 14.)

Lähivuosina palvelurakenteen muuttuessa on mahdollista, että omaiset ja läheiset kuormittuvat yhä enemmän ilman, että heidän läheishoivatilanteen synnyttämiä tarpeita osataan riittävän hyvin tunnistaa ja vastata niihin. Pohdittavaksi jää, hyväksyvätkö kansalaiset valitun hyvinvointipoliittisen etenemisten. Suomalaiset luottavat siihen, että hyvinvointivaltio pystyy huolehtimaan kansalaisistaan. Suuri enemmistö väestöstä kannattaa julkisia sosiaali- ja terveystalveta, mutta tukee myös yksityisen palvelutuotannon kehittämistä. Perheen merkityksen korostuminen ja vahvistuminen nähdään tärkeänä. (Vilkko ym. 2014, 223–224.)

5.2 Omaishoidontuki

Omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Omaishoidon tukilain mukaan suunnitelmaan tulee kirjata ainakin: 1) omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö; 2) muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö; 3) omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrä ja sisältö sekä 4) miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014a, 19.)

Omaishoidon tuki on lakisääteinen sosiaalipalvelu (Laki omaishoidon tuesta 2.12.2005/937), joka on kokonaisuus. Se muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista ja hoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista, kuten päiväkeskustoiminnasta, vuorohoidosta tai kotiin tuotetuista palveluista. (Kuopion kaupunki 2014.) Kuitenkin vain pieni osa kaikista omaishoitotilanteista on lakisääteisen omaishoidon tuen piirissä. Kunnalla on järjestämisvastuu omaishoidon tuesta, joka on osa kunnan sosiaali- ja terveystalveta kokonaisuutta. Kunta päättää itsenäisesti, kuinka paljon se varaa määrärahoja vuosittain omaishoidontukeen ja tarvittaviin palveluihin. (Kelo ym. 2015, 96- 97.)

Omaishoidon tukea voidaan myöntää sekä pitkä- että lyhytaikaisen hoidontarpeen perusteella silloin, kun omaisen antama hoito on hoidettavan edun mukaista ja edellytykset omaishoidon toteuttamiseksi ovat olemassa. Omaishoidon tuen määrä voi vaihdella kunnittain ja hoitopalkkio muodostuu hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. (Omaishoitajat ja läheiset liitto ry 2014a.) Sosiaali- ja terveysministeriön arvioiden mukaan omaishoidon tuki on 1,3 miljardia euroa edullisempi vaihtoehto

kuin muut käytössä olevat hoitomuodot. Omaishoitajista vuonna 2012 oli puolet eläkeläisiä. Valitettavaa on, että vain noin puolet omaishoitajista piti lakisääteiset vapaansa. (Kehusmaa ym. 2013, 138.)

5.2.1 Omaishoidon tuen kriteerit omaishoitajille

Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa hoidettavan kotikunta. Omaishoidon tuki on kokonaisuus, johon kuuluu hoidettavalle annettavat palvelut ja omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio, vapaa sekä omaishoitoa tukevat palvelut. Tietoa omaishoidon tuen hakemisesta saa oman kunnan sosiaali-toimistosta.

Laki omaishoidon tuesta 2.12.2005/937, 7 §:n mukaan: *"Omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma.*

Laki omaishoidon tuesta 2.12.2005/937, 3 §:n mukaan: kunta voi myöntää omaishoidon tukea seuraavilla edellytyksillä:

- *henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotioloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa;*
- *hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla;*
- *hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia;*
- *omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää;*
- *hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva; tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista "* (Omaishoitajat ja läheiset liitto ry 2014a.)

5.2.2 Omaishoitajan tukeminen sairaanhoitajan toteuttamana

Sairaanhoitaja kohtaa kaikkialla työssään tavalla tai toisella omaishoitajia. Kohtaamisessa ei ole merkitystä, ovatko he virallisia omaishoitajia tai muuten läheistään säännöllisesti auttavia. Hoitajan on kuitenkin tiedettävä omaishoitajuuteen liittyvistä eduista, lakisääteisistä palveluista, erilaisista tukimahdollisuuksista, jotta ohjaus ja neuvonta ovat mahdollisia. (Kelo ym. 2015, 100.) Omaishoitajuudessa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että palvelut omaishoidon tuessa kohdistuvat pääosin hoidettavaan, mutta hoitajakin tarvitsisi tukea. Omaishoitajalle annettava tuki voitaisiin jakaa: taloudelliseen, tiedolliseen, toiminnalliseen ja tunnetukeen. Pääpaino on tällä hetkellä taloudellisessa tuessa, mutta jatkossa muidenkin osa-alueiden kehittämiseen tulisi kiinnittää huomiota. (Möttönen 2013, 9–10.)

Sairaanhoitajan on tunnistettava omaishoitajan uupumisen merkkejä, jotta esimerkiksi kriisiavun järjestäminen on oikean aikaista. Monet omaishoitajat ovat jo iäkkäitä itsekin, jolloin myös heidän avuntarve tulee kyseeseen. Masentuneisuutta ja omien tarpeiden ohittamista on kehittynyt pikkuhiljaa, jos tuki ei ole ollut riittävä ja hoitosuhde on jatkunut pitkään. Omaishoitajat harvoin tarkastelevat omaa selviytymistään ja omia tarpeitaan, jolloin ajaudutaan tilanteeseen, jossa rajat hämärtyvät, ja tällöin sairaanhoitajalta tarvitaan apua tunnetyöhön. (Kelo ym. 2015, 100–101.) Omaishoitajan tiedot ja taidot saattavat olla puutteellisia, jolloin liiallisesta kuormittumisesta voi seurata omaishoitajan terveyden vakava heikkeneminen tai kaltoinkohtelun uhka hoidettavalle. Jos omaishoitotilannetta ei tarkastella hoitajan ja hoidettavan vuorovaikutussuhteena, vaarana voi olla keskittyminen liikaa omaishoitajan mielipiteisiin ja hoidettavan näkemykset omasta selviytymisestäään laiminlyödään. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014a, 31.)

Korealaistutkimuksen mukaan omaishoitajat, jotka hoitavat pitkäaikaisesti sairasta läheistään kotona tai laitoksessa olivat vaarassa masentua sekä ovat fyysisesti korkeassa sairastumisriskissä. Heillä oli fyysistä, henkistä ja taloudellista taakkaa omaishoitajuudesta vuosien ajan. Omaishoitajuus pitkittyessään on emotionaalisesti ja sosiaalisesti raskasta. (Yeon-Gyu, Yeon-Jae, Won-Cheol ja Jeong-Soo 2014.)

Omaishoitajuudesta tekee haasteellisen se, että jokaisen omaishoitajan taustat ja tarinat ovat erilaiset. Omaishoitaja tarvitsee paljon ohjausta ja neuvontaa työssään, mutta selkeitä rakenteita neuvontaan ei ole olemassa. Sairaanhoitajan on oltava joustava ja hallittava moniammatillisuuden mukaan työskentely ja vuorovaikutus eri sosiaali- ja terveysorganisaatioiden kanssa. Moniammatillista yhteistyötä tekeviltä edellytetään selkeää käsitystä omasta tehtävästä, toisen asiantuntijuuden kunnioittamista, hoitajalla oltava selkeä käsitys omasta tehtävästä, kuuntelu- ja ilmaisutaitoja sekä kokonaisuuksien ymmärtämistä vaaditaan. (Kelo ym. 2015, 242–243.)

Omaishoidon parempaa toteuttamista kotona edistävät teknologian hyödyntäminen, kaikkien sektorien tuki yhteiskunnassa, esteettömät elinympäristöt ja kotona asumista tukevat palvelut. Omaishoitajien hyväksyminen yhteistyökumppaniksi ja heidän työn arvostaminen edistää jaksamista. Omaishoidon osaamiseen liittyvä koulutus lisää omaishoitajien tukemisessa tarvittavia tietoja ja taitoja. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014a, 31–32.)

5.3 Omaishoitajalle kuuluvat muut edut

Omaishoitajalla on oikeus vähintään kolmeen vapaapäivään kuukaudessa, jos hän on kuukauden aikana sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti. Kotihoitopäiviä on oltava vähintään kuusitoista (16). Mikäli omaishoitaja valitsee vapaalleen päiväryhmätoiminnassa toteutettavan vaihtoehdon, hänen lakisääteinen vapaansa muodostuu tällöin kuudesta päiväryhmäpäivästä kuukaudessa. (Kuopion kaupunki.) Omaishoitajilla on mahdollisuus osallistua seurakunnan ja diakoniatyön tarjoamiin ryhmiin, virkistyspäiviin, luennoille sekä leireille. Ne tarjoavat apua perheasiainneuvottelukeskuksesta ja mielenterveystyön osaajien apua on saatavilla seurakuntien kautta. Papin ja diakonin kanssa on mahdollista keskustella luottamuksellisesti. (Omaishoitajat ja läheiset 2015, 25–26.)

Hoivatyötä tekevä omainen kokee usein työnsä palkitsevaksi. Palveluntuottajien yhteistyö ei välttämättä ole tarpeen mukaan toimivaa. Vaikeutena on, ettei omaishoitajille ja heidän hoidettavilleen suunnatut palvelut ja tuki ole riittävän monipuolisia ja oikeanaikaisia. Kolmannen sektorin osaamista ja palveluja ei hyödynnetä kunnan tarjoamien palvelujen lisänä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014a, 31.)

Ruotsalaistutkimuksen mukaan omaishoitajat ovat merkittävä avun ja tuen lähde henkilöille, joista he huolehtivat. He ovat myös merkittävä apu hyvinvointijärjestelmässä, kansallisia terveydenhuollon menoja tasapainottaen. Omaishoitajien asemaan tulisi kiinnittää yhä enemmän huomiota tutkimuksissa samoin kuin politiikassa. (Stoltz, Udèn ja Willman 2004, 111.)

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Asiakaspalautteen kerääminen on lakisääteistä. Esimerkiksi palveluohjauksen tulisi olla mahdollisimman laaja-alaista ikääntyville. Laadukas palvelu ylläpitää tai parantaa asiakkaan toimintakykyä ja lisää terveyttä. Laadukas palvelu on turvallista, se lähtee asiakkaan tarpeista ja vastaa niihin ja on oikein ajoitettua. Palvelujen laatu tarkoittaa palvelun kykyä vastata asiakkaiden selvitettyihin palvelutarpeisiin. Laadukas palvelu on järjestelmällistä ja vaikuttavaa. Lisäksi se on säännösten ja lakien mukaista ja kustannustehokasta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014b, 13.)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää asiakkaiden kokemuksia päiväryhmätoiminnasta sekä millaisena he kokivat päiväryhmässä käymisen kotona asumisen tukemiseksi. Opinnäytetyönä suoritetun asiakaspalautehaastattelun tulosten tavoitteena on saada kehitysideoita Kuopion kaupungin päiväryhmätoiminnan kehittämiseksi. Sairaanhoidajaopiskelijoina toivomme uusia näkökantoja päiväryhmäpalvelujen kehittämiseen asiakkaan tarpeita vastaavaksi.

Tutkimusongelmat:

- Kuinka tyytyväisiä Kuopion alueen päiväryhmän asiakkaat ovat päiväryhmätoiminnan tarjoamaan sisältöön?
- Mitkä asiat ovat asiakkaille merkityksellisiä päiväryhmätoiminnassa?
- Millaisena asiakkaat kokevat päiväryhmätoiminnan kokonaisuutena?

7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö koostuu ikääntyneen toimintakyvyn tukemisesta ja omaishoitajuutta käsittelevästä teoriaosuudesta sekä kyselystä (liite 4). Opinnäytetyössä keskeisintä on käsitellä päiväryhmätoiminnan merkitystä ja omaishoitajan jaksamista. Näihin asioihin haettiin tietoa, josta koostuu työn teoriaosuus. Opinnäytetyön tekemiseen käytettiin informaation asiantuntijuutta tiedonhankinnan sekä työhön soveltuvien tietolähteiden osalta. Asiakaspalautahaastattelussa käytimme vanhuspalveluiden asiakastyytyväisyyttä mittaavaa lomaketta, jonka Kuopion kaupunki oli muokannut Tampereen kaupungin kyselylomakkeesta omia tarpeita vastaavaksi. Opinnäytetyöprosessi eteni haastatteluvaiheen ja tulosten käsittelyn jälkeen kirjallisen työn tekemiseen. Saimme ohjausta Savonia-ammattikorkeakoulun Iisalmen yksikön koulutusvastuupäälliköltä kuvioiden tulkintaan. Otimme myös ohjausta aktiivisesti opinnäytetyötä ohjaavalta opettajalta. Aktiivisesti olimme yhteydessä koko prosessin ajan Kuopion kaupungin yhteisö- ja toimintakeskuspalveluiden esimieheen ohjauksen merkeissä.

7.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä sekä eri asioiden välisiä riippuvuuksia tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia. Edellytyksenä on riittävän suuri ja edustava otos. (Heikkilä 2004, 16.) Määrällisen tutkimuksen menetelmä on antaa kuva haastateltavien välisistä suhteista ja eroista, se vastaa kysymykseen kuinka paljon ja miten usein. Määrällisen tutkimuksen avainsanoja ovat objektiivisuus, muuttuja ja mittari. (Vilkkä 2007, 13–14.)

Kvantitatiivinen tutkimus voidaan toteuttaa myös toimintatutkimuksena, jossa tutkija on tiiviissä yhteistyössä esimerkiksi kohdeorganisaation kanssa. Tutkimus perustuu kohdeorganisaatiossa todettuun kehittämistarpeeseen, ja tutkijan rooli on paitsi tehdä tutkimusta myös keksiä mahdollisia kehittämiseen liittyviä mahdollisuuksia ja keinoja. (Kankkunen ja Vehviläinen-Julkunen 2009, 44.) Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen eli määrällisen tutkimus, koska haastateltavia oli paljon.

7.2 Kohderyhmä

Ikääntyneet ihmiset eivät ole yhtenäinen ryhmä. Joukossa on eri-ikäisiä naisia ja miehiä, 63-vuotiaista yli 100-vuotiaisiin. Suurin osa osallistujista on terveitä ja toimintakykyisiä. Kuitenkin joka neljäs 75 vuotta täyttäneistä käyttää säännöllisiä palveluja. On aktiivisia ikääntyneitä ja niitä, jotka eivät toimintakyvynsä rajoitteiden vuoksi pysty olemaan mukana toiminnoissa ilman toisen antamaa apua. Ikääntyneiden ryhmässä on hyväosaisia sekä syrjäytyneitä, valtaväestöä ja vähemmistöjä, etniseltä taustaltaan erilaisia iäkkäitä. Kaikilla iäkkäillä on oltava iästä ja toimintakyvystä riippumatta mahdollisuus elää omanlaistaan elämää omissa yhteisöissään. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014a, 9.)

Olimme kiinnostuneita tekemään tutkimusta vanhustyöstä ja otimme yhteyttä Kuopion kaupungin yhteisö- ja toimintakeskuspalveluihin, josta meille tarjottiin mahdollisuutta tehdä haastatteluin asiakaspalautahaastattelu päiväryhmässä käyville asiakkaille. Tässä opinnäytetyössä perusjoukon eli populaation muodostaa 170 henkilöä, joista kyselyyn vastanneiden perusteella selviää vastausprosentti. Aineiston perusjoukkona voi olla muu kokonaisuus kuin virallisesti rekisteröitynä olevien joukko. Sellainen voi olla johonkin tiettyyn projektiin tai hankkeeseen osallistuneet henkilöt. (Anttila 2014.) Tässä opinnäytetyössä perusjoukkona ovat päiväryhmissä käyvät asiakkaat.

Perusjoukko käsittää kaikki tutkimuksen kohteena olevat tilastoyksiköt. Yleensä ei ole mahdollista ottaa tutkittavaksi koko perusjoukkoa, koska se saattaa olla määrältään iso tai on muulla tavalla vaikeasti saavutettavissa. Aineiston tarkastelulla pyritään selvittämään, onko otos edustava perusjoukkoon nähden ja millä todennäköisyydellä sattumalla on osuutta käsiteltävässä aineistossa. Erityisen tärkeää tämä on silloin, kun tutkittava aineisto on otos jostakin tietyistä populaatiosta eli perusjoukosta. Päätelmät otoksen edustavuudesta voidaan tehdä vain siihen perusjoukkoon nähden, jota otos koskee. (Anttila 2014.)

7.3 Aineiston kerääminen

Yksi tapa kerätä aineistoa on kysely, ja se tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisenä menetelmänä. Englanninkielinen termi survey tarkoittaa sellaisia kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin muotoja, joissa aineistoa kerätään standardoidusti ja joissa kohdehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen perusjoukosta. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2014, 193.) Kysely soveltuu aineiston keräämiseen tavaksi, kun tutkittavia on paljon ja he ovat hajallaan. (Vilka 2007, 28.)

Tutkimuslupaa (liite 6) haettiin Kuopion kaupungilta, joka saatiin toukokuussa 2016. Tämän jälkeen laadimme ennakkotiedotteen, jonka Kuopion kaupungin päiväryhmätoiminnasta vastaava palveluesimies hyväksyi. Ennakkotiedotteessa kysyttiin halukkuutta vastata asiakastytyväisyyskyselyyn sekä kuinka he haluaisivat haastattelun tapahtuvan. Tiedote (liite 5) lähetettiin noin 170 henkilölle, jotka ovat päiväryhmien asiakkaita. Heille annettiin kaksi viikkoa aikaa vastata, jonka jälkeen tiedettiin, kuinka moni osallistuu asiakastytyväisyyskyselyyn. Lomakkeen he palauttivat päiväryhmäohjajilleen 16.5.2016 mennessä. Toivottiin mahdollisimman monen osallistuvan, jotta saadaan luotettava määrällinen kyselytutkimus.

Toisessa vaiheessa jokainen opinnäytetyön tekijä suoritti asiakaspalautahaastattelun alueilla, jotka oli yhdessä sovittu. Haastatteluun osallistui 126 asiakasta ja ne tehtiin touko-kesäkuun 2016 aikana. Aineiston keruu tehtiin yhdessä asiakkaan toiveen mukaisesti joko päiväryhmän aikana, puhelinhaastatteluna tai kotikäynteinä, jolloin osalla oli omainen mukana.

Tutkimusongelmiin ja -kysymyksiin sopiva analyysimenetelmä pyritään ennakoimaan, kun suunnitellaan tutkimusta. (Vilka 2007, 17, 119.) Tutkimuksessa muuttuja on haastateltavia koskeva asia, toiminta ja ominaisuus. Tämä näkyy kyselylomakkeessa taustatietoina, esimerkiksi sukupuoli ja ikä. Kyselylomakkeen taustatietoihin kuuluvat:

- Sukupuoli
- Mihin ikäryhmään kuulutte?
- Missä toimintakeskuksessa käytte päiväryhmässä?
- Kuka tai ketkä vastasivat tähän palautekyselyyn?
- Kuinka monta kertaa viikossa osallistutte päiväryhmätoimintaan?
- Käyttekö koko- vai osapäiväryhmässä?
- Onko teillä omaishoitaja?
- Jos teillä on omaishoitaja, saako hän omaishoidontukea (omaishoidon tukipäätöksen perusteella maksettava korvaus)?
- Oletteko kotihoidon asiakas?
- Kuinka kauan olette käynyt päiväryhmässä?
- Miten kuljette päiväryhmään?
- Jos kuljette kaupungin järjestämällä kuljetuksella, oletteko siihen tyytyväinen?
- Jos ette ole tyytyväinen kaupungin järjestämään kuljetukseen, miksi?

Taulukolla 2 havainnollistetaan, mitkä kysymykset kyselylomakkeessa vastaavat opinnäytetyön tutkimusongelmiin. Taulukossa on kolme tutkimusongelmaa. Haastattelulomakkeesta on valittu keskeisimmät kysymykset, jotka vastaavat tutkimusongelmiin.

TAULUKKO 2. Tutkimusongelmat ja kyselylomakkeen kysymykset.

Tutkimusongelma:	Mitkä kysymykset vastaavat ongelmaan:
Kuinka tyytyväisiä Kuopion alueen päiväryhmä asiakkaat ovat päiväryhmätoiminnan tarjoamaan sisältöön?	2.1 Kuinka tyytyväinen olette päiväryhmän sisältämiin palveluihin?
Mitkä asiat ovat asiakkaille merkityksellisiä päiväryhmätoiminnassa?	2.2 Kuinka tärkeitä ja merkityksellisiä päiväryhmään sisältyvät asiat ovat teille? 2.3 Onko jokin muu asia päiväryhmätoiminnan sisällöstä teille tärkeää ja merkityksellistä? 3.1 Kuinka tärkeää päiväryhmään osallistuminen kokonaisuudessaan on teille? 3.2 Kuinka hyvin päiväryhmätoiminta mielestänne tukee kotona asumistanne? 3.3 Kuinka hyvin päiväryhmätoiminta mielestänne tukee hyvinvointianne? 3.4 Huomioidaanko päiväryhmätoiminnassa yksilölliset tarpeenne?
Millaisena asiakkaat kokevat päiväryhmätoiminnan kokonaisuutena?	4.1 Suosittelettekko omien kokemustenne perusteella käyttämäänne päiväryhmäpalvelua ystäville ja tuttavillenne? 4.2 Minkä kouluarvosanan (4-10) annatte päiväryhmätoiminnalle kokonaisuutena? 5 Antakaa kouluarvosana (4-10) päiväryhmähenkilöstön käytöksestä (asiallisuus, ystävällisyys, palvelualttius, asiakkaan kohtelu)

7.4 Aineiston analysointi

Kvantitatiivinen aineiston analysointi jaetaan kolmeen osaan: kuvaileva, yhteyksiä havainnoiva ja selittävä taso, jotka toteutuvat opinnäytetyössämme. Kuvaileva analyysi vastaa kysymykseen kuinka paljon ja se tapahtuu yleensä taulukoiden avulla. Ristiintaulukointi on yhteyksiä havainnoiva. (Jokivuori 2012).

Kuopion kaupungin vanhuspalveluiden asiakaspalautehaastattelut työstettiin SurveyPal-ohjelmalla yhdessä vanhuspalveluiden palveluesimiehen ja verkostokoordinaattorin ohjauksessa, koska emme saa ohjelmaan omia käyttöoikeuksia. Kyselyt suoritettiin asiakkaita haastattelemalla, jonka jälkeen tulokset syötettiin SurveyPal- ohjelmaan sähköisen linkin kautta. Ohjelma antaa raportoinnit suoraan esimerkiksi PowerPoint- tai Excel muodoissa. Kyselytulokset voidaan suodattaa ohjelmassa monipuolisesti myös avointen kysymysten osalta. Avointen kysymysten kaikki vastaukset käsiteltiin, mutta

joukosta valittiin opinnäytetyön tutkimusongelmiin liittyvät vastaukset. Tulokset esitetään graafisesti pylväsdiagrammien avulla. Nämä antavat helposti mielikuvan yleisestä jakaumasta.

Analysoinnin jälkeen opinnäytetyön kannalta keskeiset asiat raportoitiin opinnäytetyössä. Tuloksia hyödynnetään päiväryhmätoiminnan asiakaslähtöiseen kehittämiseen. Kuopion kaupunki laatii virallisen tiedotteen, joka julkaistaan ja tulokset esitellään sosiaali- ja terveyslautakunnassa sekä vanhusneuvostossa. Kyselyn tuloksista järjestetään infotilaisuudet asiakkaille ja omaisille, jolloin he voivat osallistua myös päiväryhmätoiminnan kehittämiskohteiden suunnitteluun.

8 TUTKIMUSTULOKSET

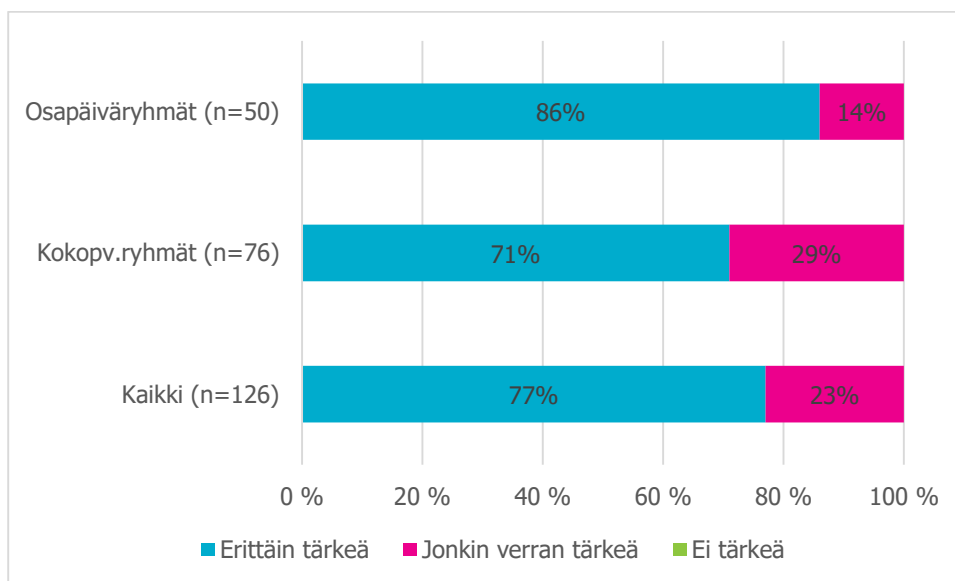
Päiväryhmiä järjestetään useassa paikassa Kuopion kaupungin alueella, mukaan lukien Nilsä, Maaninka, Karttula ja Riistavesi. Asiakkaat osallistuivat päiväryhmätoimintaan pääsääntöisesti kerran viikossa. Asiakaspalautehaastatteluun osallistuneista 61 % käy kokopäiväryhmässä ja 39 % osapäiväryhmässä. Suurin osa asiakkaista on käynyt päiväryhmässä 1–2 vuotta ja he kulkevat matkat kaupungin järjestämällä kuljetuksella, johon he ovat tyytyväisiä.

Asiakaspalautehaastatteluun osallistui 126 asiakasta, vastausprosentti oli 74 %. Vastanneista 60 % oli naisia ja 40 % miehiä. Ikäryhmittäin jakauma oli alle 65- vuotiaat, 65–74- vuotiaat, 75–84- vuotiaat, 85–94- vuotiaat ja 95- vuotiaat. Puolella kyselyyn vastanneista päiväryhmän asiakkailla on omaishoitaja. Omaishoidon tukea saa 35 % vastanneista ja 65 % on niin sanottuja etäomaishoitajia, jotka eivät saa omaishoidontukea kunnalta.

8.1 Asiakkaiden tyytyväisyys päiväryhmän sisältämiin palveluihin

Päiväryhmien sisältöön kuuluu seuraavat palvelut: hoiva ja avustus, kulttuuri- ja liikunnalliset hetket, sosiaalinen toiminta, hengelliset tilaisuudet, henkilökunnan antama ohjaus ja neuvonta, ateriapalvelu sekä peseytymismahdollisuus. Asiakkaat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä päiväryhmän palveluihin. Kaikista vastaajista 77 % piti päiväryhmiin osallistumista erittäin tärkeänä (kuvio 1). Päiväryhmä tukee kotona asumista sekä hyvinvointia, koska ryhmissä otettiin yksilöllisesti tarpeet huomioon. Asiakkailta saatuja vastauksia avoimiin kysymyksiin:

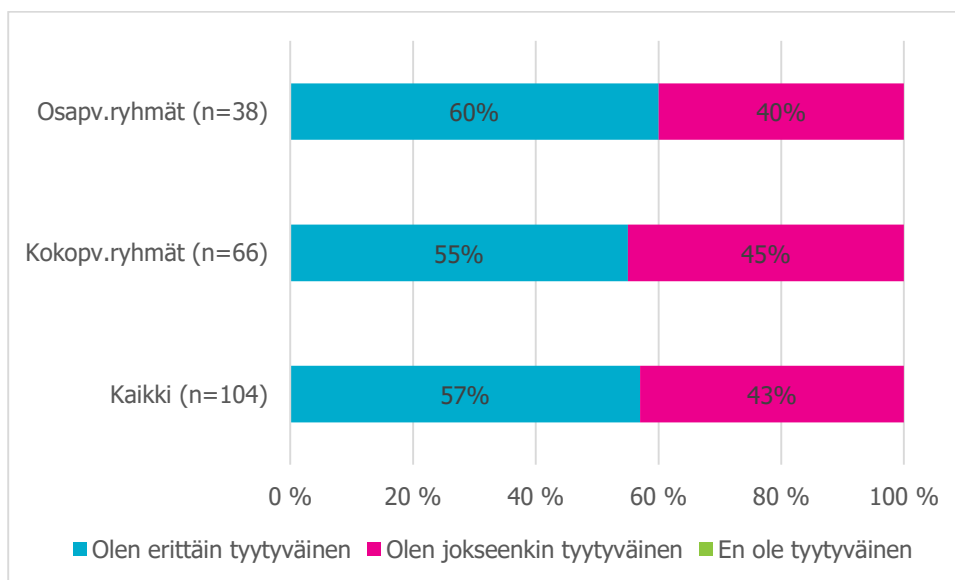
- *"Tää on mukavaa. Ihmisten kanssa on mukava jutella"*
- *"Hyvä että on olemassa"*
- *"Hyvät puitteet toimia"*
- *"Virkistävä, omaishoitaja saa tarvitsemansa levon, puhetta riittää pariksi päiväksi ryhmän tapahtumista"*

KUVIO 1 päiväryhmään osallistumisen tärkeys kokonaisuudessaan

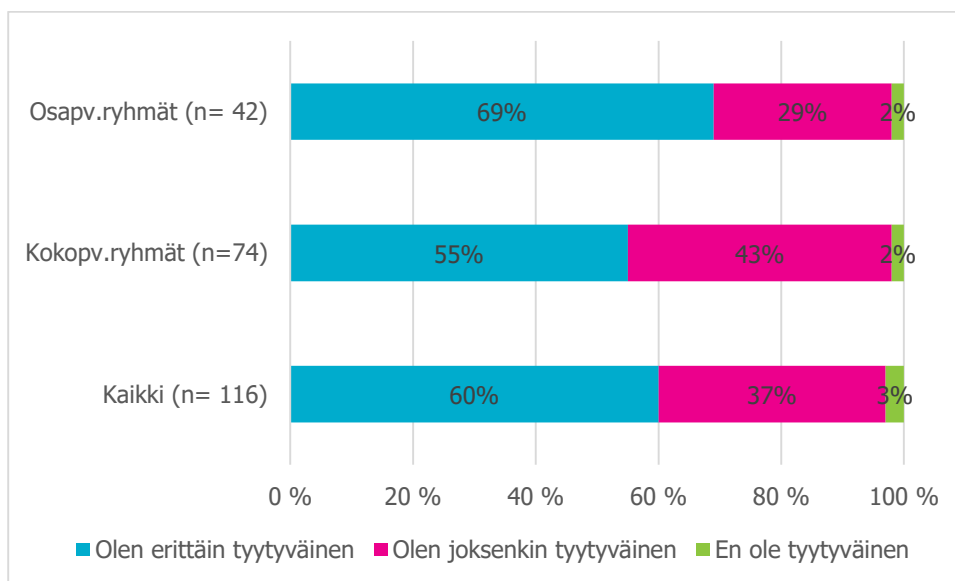
8.2 Päiväryhmätoiminnan merkitykselliset asiat

Päiväryhmään osallistuneista yli puolet on erittäin tyytyväisiä hoivaan ja avustukseen (kuvio 2). Osa tarvitsi apua ruokailussa avustamisessa sekä ruuan pöytään saamisessa. Tyytyväisyyttä tuovaksi asiaksi koettiin myös liikkumisessa avustaminen esimerkiksi ruokasaliin mentäessä.

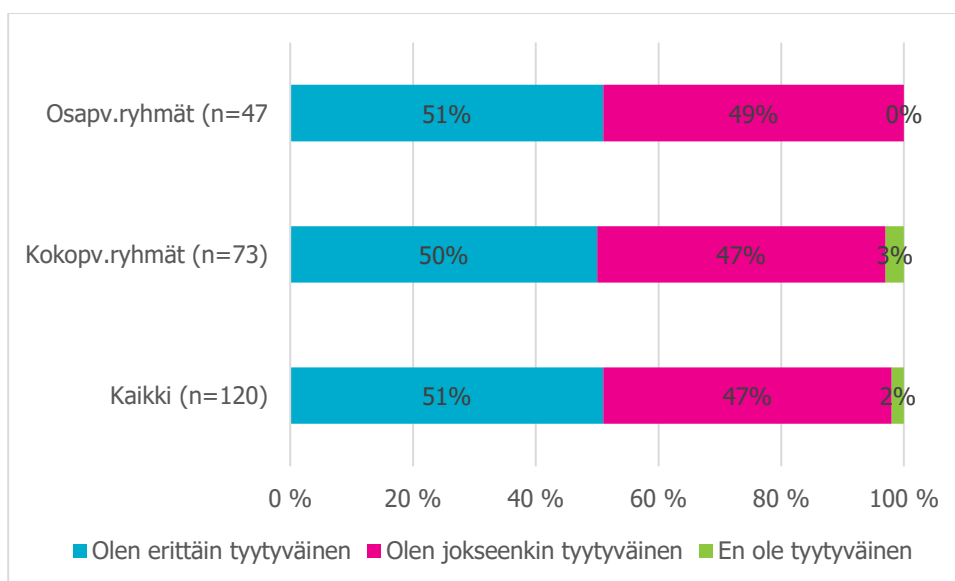
KUVIO 2 Hoiva ja avustus, esimerkiksi ruokailussa-, liikkumisessa- ja WC:ssä avustaminen

Kulttuurihetkiin (kuvio 3) päiväryhmäläisistä 60 % oli erittäin tyytyväisiä. Vierailevat esiintyjät ja yhdessä pidettävät musiikkituokiot sekä lauluhetket koettiin mielekkäinä. Erilaiset vapaaehtoisjärjestöjen vierailut esimerkiksi Sydänyhdistys koettiin antoisina.

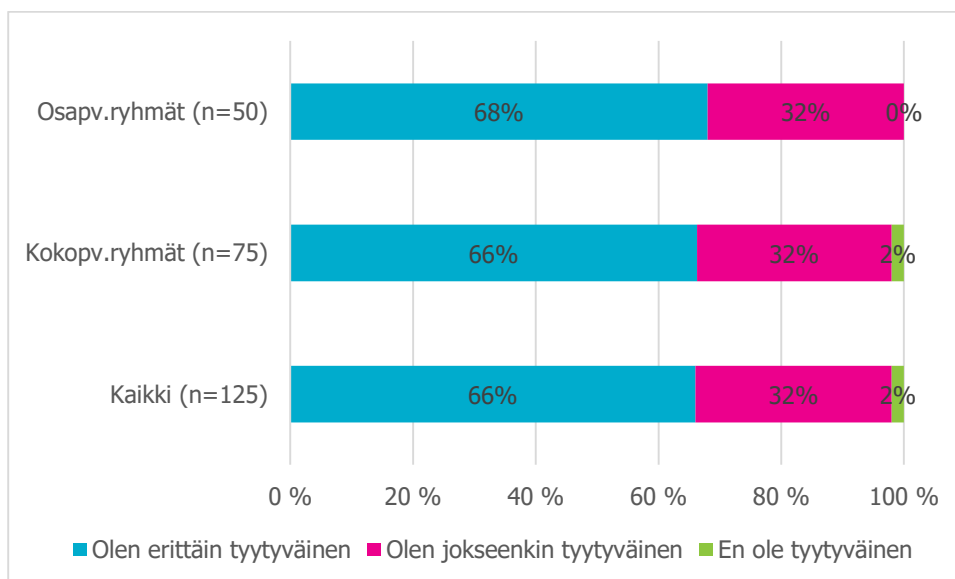
KUVIO 3 Kulttuurihetket: vierailevat esiintyjät, musiikkituokiot

Ryhmissä pidettiin tärkeänä liikunnan merkitystä. Yli 50 % oli tyytyväisiä liikunnallisiin hetkiin (kuvio 4) ja esimerkiksi tuolijumppa koettiin mielekkäänä. Yli puolet oli erittäin tyytyväisiä myös järjestettyihin retkiin esimerkiksi kauppakeskuksiin.

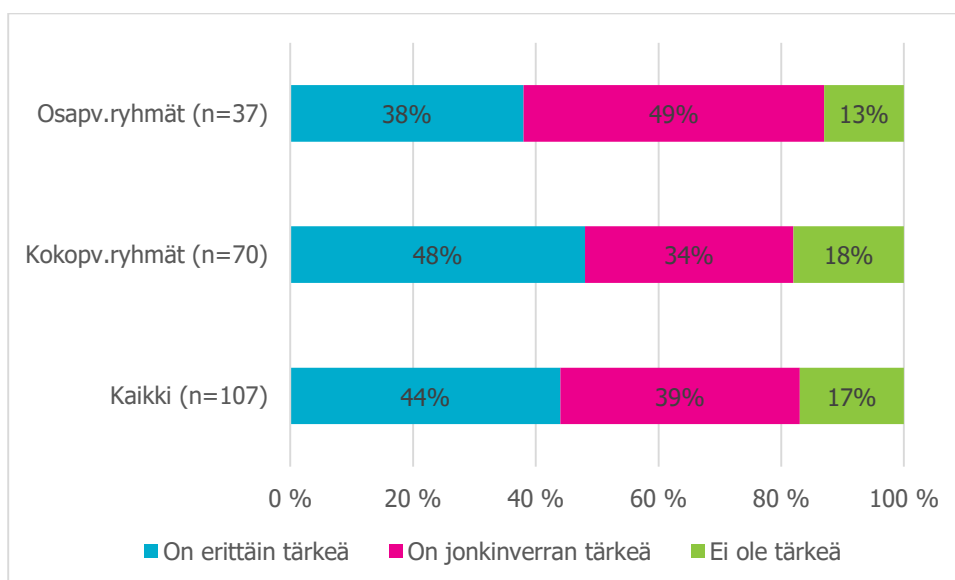
KUVIO 4 Liikunnalliset hetket: tuolijumppa, kuntosali, tasapainorata, pelit, istumatanssi, ja päivä-tanssit, ulkoilu, retket

Sosiaaliseen toimintaan (kuvio 5) oltiin erittäin tyytyväisiä. Yli 60 % asiakkaista koki erittäin tärkeänä muiden ikäihmisten tapaamisen, samalla sai ryhmään osallistuvilta vertaistukea. Keskustelukumppanin koki tärkeäksi moni ryhmään osallistuva.

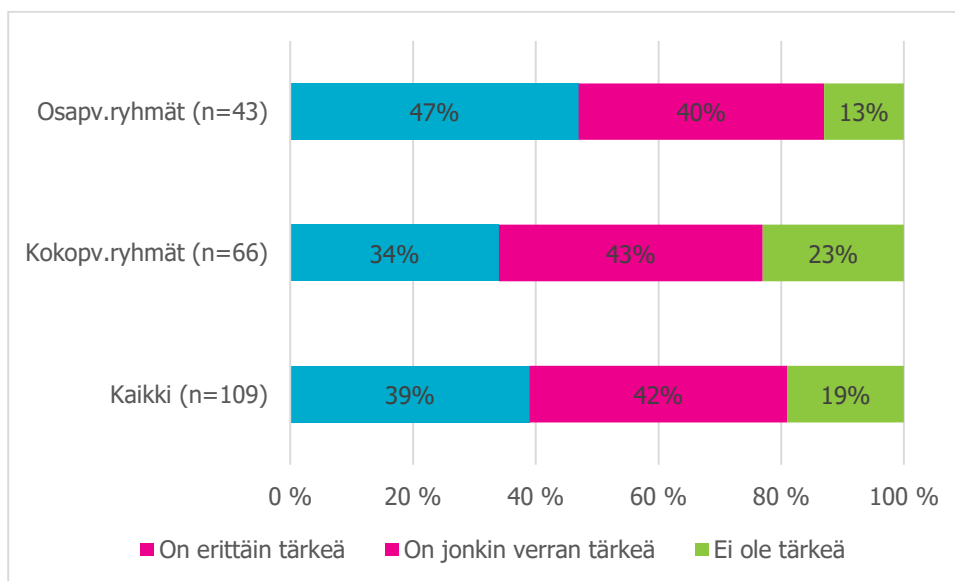
KUVIO 5 Sosiaalinen toiminta; keskustelut työntekijöiden kanssa, muiden ikäihmisten tapaaminen, muistelutuokiot ja lehtien lukeminen yhdessä

Hengelliset tilaisuudet (kuvio 6) koki 48 % kokopäiväryhmäläisistä erittäin tärkeänä, kun taas osapäiväryhmäläisistä 38 % koki sen erittäin tärkeänä. Erilaiset seurakunnan järjestämät tilaisuudet koettiin merkityksellisinä. Kaikista ryhmäläisistä 17 % eivät pitäneet hengellisiä tilaisuuksia tärkeänä.

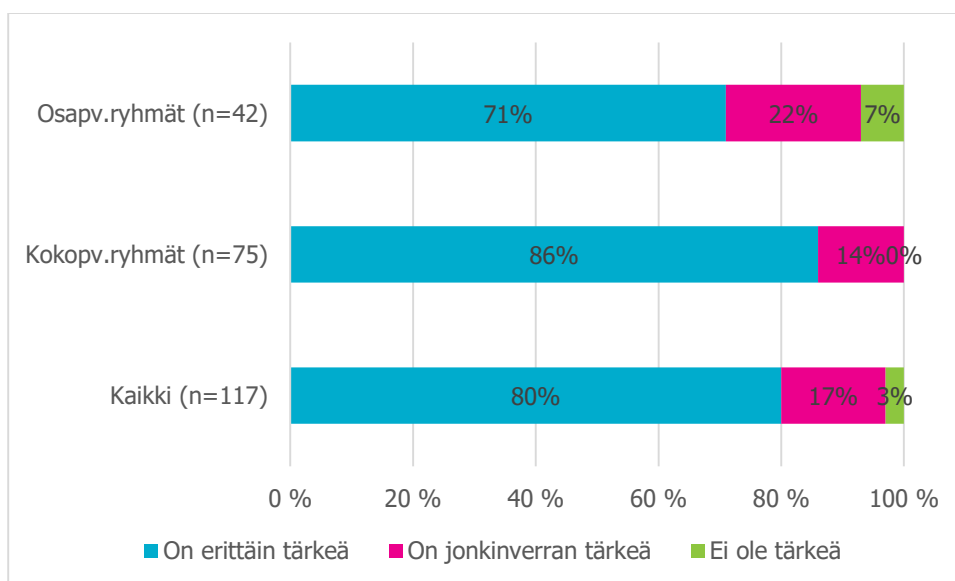
KUVIO 6 Hengelliset tilaisuudet: hartaushetket, hengelliset laulutilaisuudet

Noin 40 % asiakkaista ajatteli henkilökunnan antaman ohjauksen ja neuvonnan kotona asumisen tueksi (kuvio 7) jonkin verran tärkeänä. Asiakkaat tarvitsivat neuvontaa esimerkiksi ohjautumisessa kuljetuspalveluihin ja palvelusetelien hankkimisessa ja niiden käytössä. Päiväryhmäasiakkaan kommenttina: *”Tärkeää, että on tällainen palvelu, kutakuinkin ilmaista. Yhteiskunta hoitaa tätä moitteettomasti.”*

KUVIO 7 Henkilökunnan antama ohjaus ja neuvonta kotona asumisen tueksi

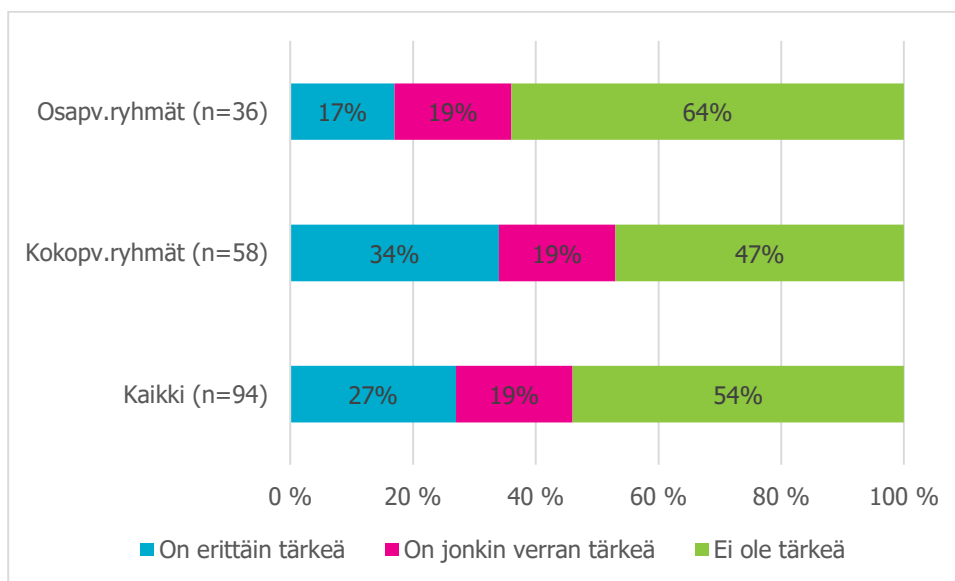
Kokopäiväryhmän asiakkaista 86 % mainitsi ateriapalvelun (kuvio 8) erittäin tärkeäksi. Asiakkaat kehuivat monipuolista ja edullista ruokaa, joka oli myös yhdistävä tekijä ryhmässä. Yhdessä ruokailu toi vaihtelua arkeen.

KUVIO 8 Ateriapalvelu päiväryhmässä

Peseytymismahdollisuus (kuvio 9) koettiin kokopäiväryhmässä tärkeänä, 34 % asiakkaista oli palveluun erittäin tyytyväisiä. Osalla haastateltavista ei ollut peseytymismahdollisuutta kotona tai eivät yksin uskaltaneet lähteä pesuille. Osapäiväryhmäläiset eivät kokeneet sitä tärkeänä.

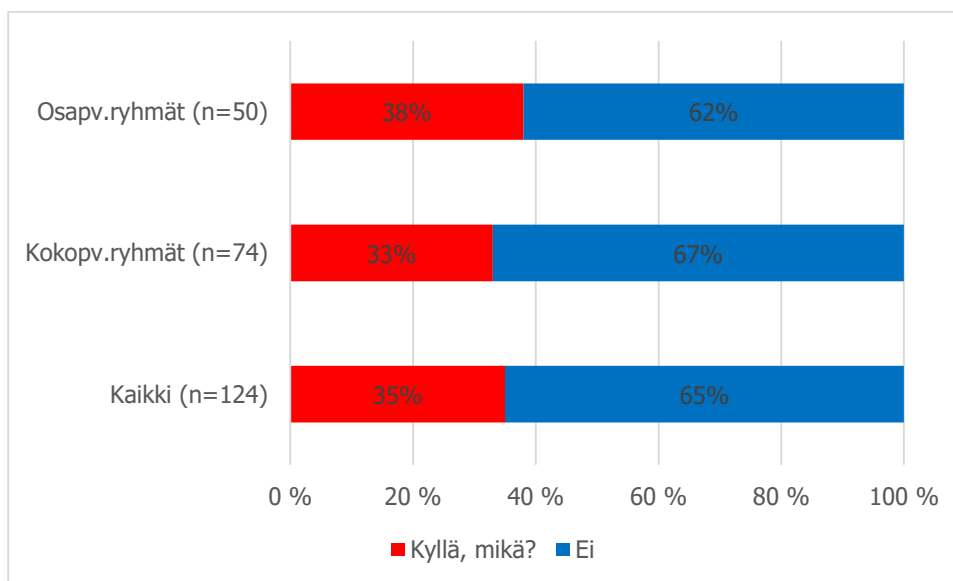

KUVIO 9 Peseytymismahdollisuus päiväryhmässä

Yli 60 % ryhmäläisistä olivat tyytyväisiä ryhmän sisältöön (kuvio 10). Merkityksellisinä sekä tärkeinä koettiin yhdessä olo ja ulkoilu, joita myös toivottiin enemmän olevan ryhmässä. Seuraavassa avoimeen kysymykseen vastauksia, jotka olivat tärkeitä päiväryhmässä asiakkaiden mielestä:

- *"kahvihetket"*
- *"saa omainen (eukko) levätä, virkistyn"*
- *"näkkyy ihmisiä"*
- *"jatkuvuus tärkeä nimenomaan Nilsiässä, hyvä fiilis"*
- *"piirtäminen ja askartelu"*
- *"lauluhetket"*
- *"ihmiset mukavia, ystävällisiä ja yhdessä olo tärkeää"*
- *"henkilökunnan hyvä yhteishenki"*
- *"yksin asuvalle vaihtelua viikkoon"*
- *"miesporukalla jutustelu"*
- *"viikon rytmitys, sosiaalinen tapahtuma"*

KUVIO 10 Onko jokin muu asia päiväryhmätoiminnan sisällössä teille tärkeää ja merkityksellistä

Haastatteluissa kysimme myös, onko jotakin, jonka toivoisi jäävän pois päiväryhmän sisällöstä. Tähän vastaukseksi saimme "ei", vastausprosentti tähän oli 96 %. Muutoksia, mitä asiakkaat haluaisivat, olisi "myöhemmin saisi ryhmä alkaa, asun kaukana maalla" sekä "kaikki ei puhuisi yhteen ääneen". Päiväryhmäläiset suosittelisivat toimintaa ystäville ja tuttaville 98 %:sti.

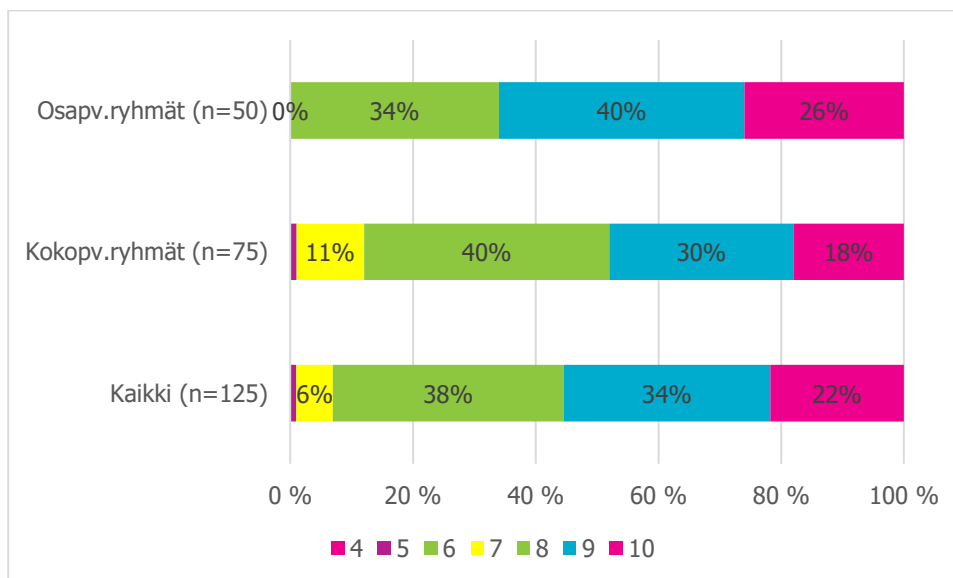
8.3 Asiakkaiden kokemus päiväryhmätoiminnasta kokonaisuutena

Asiakkaat antoivat päiväryhmän toiminnasta kouluarvosanan. Kuten alla olevasta kuviosta (kuvio 11) nähdään, kouluarvosana keskiarvoltaan on yhdeksän. Tämä kertoo asiakkaiden olevan erittäin tyytyväisiä toimintaan.

Vastauksia asiakkailta avoimeen kysymykseen, mitä mieltä olivat päiväryhmätoiminnasta kokonaisuutena:

- "huomaan muistini huonontuneen, jos jää yksikin kerta väliin, asun yksin"
- "vointini korjaantuu kaikella tapaa päiväryhmässä: ei ole rytmihäiriöitä, verensokeri on hyvä, mieli virkistyy, omaishoitaja mies saa tehdä omia töitään ja levätä sen aikaa"
- "erittäin ystävällinen henkilökunta"
- "kyytimatka ei ole kallis, pääsee ovelta ovelle"
- "otetaan huomioon pienetkin asiat"
- "kaikki on toiminut hyvin, pelkästään hyvää sanottavaa"
- "päivä ei ole pitkä, kun pääsee päiväryhmään viettämään aikaa"
- "mukavaa vaihtelua arkeen kerran viikossa"
- "kun asun maalla, tämä on henkireikä"
- "saa olla vertaistensa kanssa"
- "hyvin tyytyväinen kerhoon, voisi olla sakeammin, mutta kerran viikossa on hyvä"
- "tyytyväinen ja kiitollinen, parempi näin kun olla yksin kotona"

- *"tehdään samoja asioita kuin kotonakin mutta tytär saa levätä sen aikaa"*
- *"Mies saa tehdä omia töitään ulkona, kun olen ryhmässä"*

KUVIO 11 Asiakkaiden kokemus päiväryhmätoiminnasta kokonaisuutena

Päiväryhmätoiminnan henkilöstö sai käytöksestä (asiallisuus, ystävällisyys, palveluallttius ja asiakkaan kohtelu) kouluarvosanaksi keskiarvoltaan yhdeksän. Ainoastaan yksi vastanneista ei kokenut saavan hyvää käytöstä henkilöstöltä ja antoi käytöksestä arvosanaksi viisi. Asiakkailta saatu avoin palaute:

- *"Hyvästi huolta pitävät"*
- *"Kaikki on miellyttävää ja hyvin ajateltua toimintaa"*
- *"Pyrkii auttamaan ja tietoisuutta lisäämään"*
- *"Ruusuja henkilöstölle kannustavasta asenteesta"*
- *"Henkilökunta miellyttävää"*
- *"Yhteydenpito erittäin hyvää, hyvää yhteistyötä"*

Avoimissa kysymyksissä selvisi päiväryhmän tärkeys omaishoitajille, joka mahdollisti omaishoitajalle vapaahetken. Haastatteluja tehdessä useampi asiakas kertoi, ettei ole saanut henkilökunnalta tarpeeksi ohjausta ja neuvontaa kotona asumisen tueksi. Omaishoitajat toivoivat enemmän tiedottamista siitä, mitä päiväryhmissä tehdään.

9 POHDINTA

Päiväryhmän merkityksellisiä asioita tutkittiin siitä näkökulmasta, kuinka ne tukevat kotona asumista yksin tai omaishoitajan tukemana. Asiakkaat kertoivat mielipiteitä päiväryhmätoiminnasta kokonaisuutena. Osallistuminen päiväryhmään koettiin odotettuna ja virkistävänä kohokohtana viikossa.

Päiväryhmissä tapahtuva toiminta oli vastaajien mielestä merkityksellistä. Ryhmässä koettiin liikunta merkityksellisenä osana toimintakyvyn ylläpitoa ja kulttuurihetket saivat paljon kiitosta. Keskusteltaessa ilmeni, että kaikki haluaisivat kulttuurihetkiä ja vierailijoita enemmän. Ateriapalvelu ryhmissä sai kaikilta pelkkää kiitosta, ja sitä pidettiin myös henkisesti positiivisena kokemuksena, koska oli keskusteluseuraa.

9.1 Tutkimustulosten tarkastelu

Iäkkäiden päiväryhmien asiakkaista suurin osa oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä ryhmien sisältämiin palveluihin. Tulokset eivät käytännössä poikenneet kokopäivä- ja osapäiväryhmien välillä. Muutama asiakas kuitenkin toivoi, että ryhmä alkaisi myöhemmin päivällä sekä jatkuisi ympäri vuoden myös kesän aikaan. Päiväryhmähenkilöstö sai käytöksestä, asiallisuudesta, ystävällisyydestä ja palvelualttiudesta kouluarvosanaksi yhdeksän. Yksilöllisten tarpeiden huomiointia vastaajat toivoivat enemmän esimerkiksi hoitoon ja hoivaan liittyen.

Suurin osa vastaajista suosittelisi ryhmää ystäville ja tuttaville. Ryhmäläiset pitivät tärkeänä muiden tapaamista, vertaistukea ja yhdessä tekemistä. Ryhmään kulkeminen on mahdollistettu järjestämällä kuljetus ovelta ovelle, mistä ryhmäläiset antoivat todella suuren kiitoksen useampaan kertaan. Avoimiin kysymyksiin asiakkaat antoivat vastauksia vähän, huomioiden vastaajien kokonaismäärän. Asiakkaiden antamat vastaukset avoimiin kysymyksiin kirjoitettiin haastattelulomakkeisiin, joista ne kerättiin yhteen ja esitettiin opinnäytetyössä.

Kuopion kaupunki ei ole aikaisemmin käyttänyt päiväryhmätoimintaan liittyen asiakastyytyväisyyskyselyssä kyseistä kaavaketta. Tämän vuoksi vertailua aikaisempiin haastatteluihin ei ollut mahdollista tehdä. Teoriatietoon viitaten päiväryhmätoiminta ennaltaehkäisee yksinäisyyttä sekä ikääntyneitä ja heidän omaishoitajiaan uupumiselta.

9.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyö on kvantitatiivinen tutkimus ja sen luotettavuutta tarkastellaan validiteetin ja reliabiliteetin näkökulmista. Validiteetti merkitsee sitä, onko tutkimuksessa mitattu juuri sitä, mitä oli tarkoi-

tus mitata. Reliabiliteetti merkitsee tulosten pysyvyyttä. Validiteetti ja reliabiliteetti muodostavat yhdessä luotettavuusnäkökulman, tosin käsitteenä validiteetti on laaja-alaisempi ja koskee kaikkea tutkimustyötä. (Kankkunen ja Vehviläinen-Julkunen, 2013, 189.)

Työssämme validiuksen heikkous näkyi asiakaspalautehaastattelussa kysymysten samankaltaisuutena merkityksellisyyden ja tärkeyden osalta. Asiakkaat mielsivät kysymykset samaksi ja sanoivat: *”olet kysynyt jo asian”*. Reliabiliteetin heikkous oli asiakkaiden eriaistiset muistiongelmat, tästä joutuksen vastausten luotettavuus joihinkin kysymyksiin ei ollut luotettavaa.

Määrällisen tutkimuksen tarkoitus on selittää, kuvata tai selvittää ihmisiä koskevia asioita ja ominaisuuksia. Määrällisen kyselytutkimuksen aineistoille on tyypillistä, että vastaajien määrä on suuri, vähimmäismäärä on 100 henkilöä. Tämä tuo kyselytutkimukselle luotettavuutta. (Vilka 2007, 17–19.) Luotettavuutta asiakaspalautehaastattelussa saattaa vähentää omaishoidettavan vastaukset, koska osa päiväryhmän asiakkaista on muistisairaita, jolloin kyselyyn vastaa omaishoitaja niillä tiedoilla, jotka hänellä on.

Tutkimusetiikan periaatteena ja tutkimuksen oikeutuksen lähtökohtana on sen hyödyllisyys. Tutkimussuunnitelmassa tutkijan tulee arvioida, millä tavalla tutkimuksessa tuotettava tieto voidaan hyödyntää hoitotyön laadun kehittämisessä. (Kankkunen ja Vehviläinen-Julkunen 2009, 176–177.) Tutkimuksesta saadulla hyödyllä pitää olla myös positiivinen vaikutus tutkittavan henkilön elämänlaatuun sekä sen paranemiseen.

Eettisten kysymysten tarkastelua kutsutaan tieteen etiikaksi. Eettisiä ratkaisuja ovat tutkimusaiheen ja menetelmän valinta. Asiakaspalautehaastattelua tehdessä kerrotaan tutkittaville tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja mahdolliset riskit. Tutkimukseen osallistuville ei makseta palkkaa tai muuta korvausta. (Jyväskylän yliopisto.) Eettisyys opinnäytetyössä näkyy aineiston kokoamisella, tutkimusluvan hankkimisella ja tutkimustulosten käytöllä ja niiden tulkinnalla sekä avoimuudella. Haastateltaville on laadittu saatekirje, missä vakuutetaan tutkimuksen luottamuksellisuutta sekä sitä, ettei vastaajan henkilöllisyys paljastu. (Vilka 2007, 164.) Asiakaspalautehaastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista.

Tutkimusluvan hakemisen ja sen myöntämisen jälkeen aloitimme päiväryhmäasiakkaiden haastattelut. Päiväryhmien asiakkaille kerroimme vielä haastattelua tehtäessä, etteivät yksittäisen henkilön vastaukset tule julki missään vaiheessa, jolloin kysymyksiin saa vastata juuri niin kuin itsestä tuntuu. Omaishoitaja vastasi osalla asiakkaista, jolloin mielipide ei saattanut olla juuri asiakkaan. Toisaalta, jos ajatellaan koko perheen näkökulmasta päiväryhmiltä saatua tukea arkipäivään, on vastaus luotettava tältäkin osalta. Ainoastaan vaikea muistisairaus asiakkaalla heikensi tutkimuksen luotettavuutta, jonka vuoksi kävimme muistisairaana asiakkaan kanssa kysymykset vielä hitaammin läpi ja kerraten, mikäli asiakas niin halusi. Yhtään haastattelua emme joutuneet lopettamaan kesken muistisairauden tai muun syyn vuoksi.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada luotettavaa tietoa päiväryhmäasiakkaiden tyytyväisyydestä ryhmän toimintaan ja siitä saatavan tuen merkityksestä omaishoitajille. Vastauksia haastattelun toteuttamiseksi päiväryhmän asiakkailta saimme kiitettävän paljon, joten tutkimuksen luotettavuus oli hyvällä tasolla. Haastattelutilanne pyrittiin tekemään rauhalliseksi, koska monella asiakkaista oli pitkälle edennyt muistisairaus ja liian nopea kyseleminen olisi saattanut heikentää tuloksia. Vaikka kysymyksiä joutui toistamaan useasti, he maltoivat vastata kysymyksiin hyvin ja kenenkään kanssa haastattelu ei keskeytynyt. Muutamia asiakaspalautelomakkeita jäi saapumatta, koska asiakas oli joutunut sairaalahoitoon tai lomake oli muuten kadonnut.

9.3 Opinnäytetyön prosessi ja ammatillinen kehittyminen

Opinnäytetyötä pohtiessamme meillä oli mielenkiintoa ikääntyneiden hoitotyöhön ja mietimme päätötyölle aihetta. Lopulta idea saatiin Kuopion kaupungin sairaalahoidon palveluesimieheltä, joka ohjasi meidät Kuopion kaupungin yhteisö- ja toimintakeskuspalvelujen esimiehelle. Palveluesimiehellä oli tarve saada toteuttaja kyselytutkimukselle, josta me ryhmänä kiinnostuimme.

Opinnäytetyötä tehdessä käytettiin apuna SWOT-analyysia. Huomattiin, että vahvuuksia olivat: kiinnostus aiheeseen, aikaisempi työkokemus, taito kohdata erilaisia asiakkaita ikään tai sairauteen katsomatta, tuki sekä yhteistyö henkilöstön- ja palveluesimiehen kanssa. Suurena vahvuutena oli opinnäytetyön ryhmäläisten hyvä tuki, auttavaisuus ja ymmärtäväisyys. Heikkouksia ja uhkia opinnäytetyötä tehdessä oli, että emme olleet tavanneet haastateltavia aiemmin, haastateltavien eriasteiset muistisairaudet, ajan löytäminen ja kiire, välimatkat, tietojen yhteensovittaminen, koulun ja työn yhteensovittaminen sekä oma jaksaminen. Opinnäytetyön tekemiseen palattiin usein ja tavattiin kasvotusten, jotta saatiin työskentelystä sujuvaa ja mutkatonta sekä pysyttiin suurin piirtein laadituissa aikatauluissa. Joustavuutta löytyi kaikilta ryhmässä työskenteleviltä, vaikka aikatauluja jouduttiin usein muokkailemaan. Oman haasteensa toivat välimatkat, mutta onneksi asioita pystyi hoitamaan puhelimitse ja sähköpostilla.

Aloitimme tekemään opinnäytetyötä loka-marraskuussa 2015. Aihekuvaus opinnäytetyöstä pidettiin joulukuussa 2015, jolloin se hyväksyttiin. Aihekuvauksen hyväksymisen jälkeen aloitettiin tekemään opinnäytetyön suunnitelmaa. Opinnäytetyön suunnitelma valmistui alkupalvelusta ja työsuunnitteluseminaari pidettiin maaliskuussa 2016. Asiakaspalautahaastattelut sekä vastausten laittaminen Survey-pal-ohjelmaan tehtiin touko-kesäkuussa 2016. Tämän jälkeen pidettiin heinäkuu 2016 kesälomaa, teoriaosaa osittain täydentäen. Asiakaspalautahaastattelujen purkaminen tapahtui elokuusta 2016 alkaen. Lokakuussa 2016 oli tiedotustilaisuus Suokadun palvelukeskuksessa palautekeskustelujen tuloksista ja asiakastyytyväisyydestä. Tilaisuuteen sai osallistua asiakkaiden lisäksi omaiset, päiväryhmäläisten ohjaajat sekä me opinnäytetyöntekijät. Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan valmis syyslukukauden 2016 aikana.

Opinnäytetyöprosessi on opettanut meille yhdessä työskentelyä, itsenäistä tekemistä ja tiedonhakuja. Ohjaustaidot ovat kehittyneet ohjaamaan asiakkaita palvelujen piiriin. Erilaisten ihmisten ja perheiden kohtaaminen on ollut hyvin avartava kokemus. Hoitotyötä tehtäessä ei tule ajatelleeksi ihmisten lähtökohtia, esimerkiksi asuinoloja ja perhekuvioita, joilla on kuitenkin vaikutus kokonaisuuteen, jolloin enemmän yksilöllistä ajattelua tarvitaan. Opinnäytetyön tekeminen on parantanut ja monipuolistanut tiedonhakutaitojamme. Prosessi on parantanut lisäksi ammatillisen tekstin hallinnan taitoa sekä lisännyt kykyä laaja-alaiseen ajatteluun ja pohdintaan. Työprosessi on kehittänyt joustavuutta ja luovuutta, varsinkin kun vastoinkäymisiä ja väsymystä on ollut. Sietokyky on lisääntynyt ja epävarmuuden hyväksyminen osana elämää on kasvattanut hoitajana. Oman työn tarkasteleminen onnistuu objektiivisemmin toivottavasti jatkossa. Opiskelijoina saatiin paljon tietoa ja kokemusta sekä näkemyksiä eli niin sanottua hiljaista tietoa, jota voidaan soveltaa hoitotyössä myöhemmin.

Valmiiksi laadittu asiakaspalautehaastattelulomake toi hyvin paljon haasteita työprosessiin. Tutkimuskysymysten asettelu verrattuna valmiiksi laadittuihin kysymyksiin vei kohtuuttoman paljon aikaa ja kysyi luovuutta. Työprosessin alussa emme ajatelleet asiaa tarpeeksi syvällisesti, koska meillä oli alkuun enemmän innostusta kuin tietoa prosessista. Asiakkaille lähetettävä tiedote laadittiin itse, ja muutaman korjauksen jälkeen kirje lähti asiakkaille.

Ajankäyttöön ja aikataulujen laatimiseen olemme saaneet kokemusta. Meitä on ollut iso ryhmä, neljä erilaista hoitotyöntekijää, pitkänkin matkan takana. Työelämä on asettanut omat haasteensa kaikille, tosin olemme pystyneet noudattamaan sovittuja aikatauluja. Hankaluutta on aiheuttanut yhteisen ajan löytyminen esimerkiksi vanhuspalveluiden palveluesimiehen ja verkostokoordinaattorin kanssa sekä kotihaastatteluihin käytetty aika. Töitä jakamalla ja aikatauluja laatimalla olemme selvinneet. Eri tahojen kanssa yhteistyötaidot ovat kehittyneet. Opinnäytetyön aikana kustannuksia tuli materiaaleista, joita täytyi kopioida ja tulostaa sekä ajomatkoista kokouksiin ryhmäläisten, verkostokoordinaattorin ja palveluesimiehen kanssa. Kustannuksia kertyi myös puhelinhaastatteluista, polttoainekuluista kotikäynneillä ja käynneistä ikääntyneiden päiväryhmissä. Nämä kustannettiin itse. Ennakko-tiedote ja kyselylomakkeet olivat valmiiksi kopioitu sekä postitettu toimeksiantajan taholta, joten niistä ei tullut kustannuksia.

9.4 Jatkotutkimusaiheet ja kehittämisideat

Opinnäytetyö antoi Kuopion kaupungin yhteisö- ja toimintakeskuspalveluille uutta tietoa ja asiakaspalautehaastattelu mahdollisti heitä kehittämään sisältöään ja laatuaan enemmän asiakkaitaan palvelevaksi sekä yhteistyö kehittyi asiakkaan ja omaisten kanssa sekä päiväryhmienohjaajien kesken. Samalla lakisääteinen ohje toteutuu, kun palautetta on kerätty ja asiakkaat pystyvät toimintaan vaikuttamaan.

Kuopion kaupungin päiväryhmätoiminta on saanut palautteen päiväryhmätoiminnasta hyvin arvostavasti, eivätkä vastaukset poikenneet merkittävästi koko- ja osapäiväryhmien osalta. Joitakin asioita

toiminnassa he voivat vielä vahvistaa tai muuttaa. Esimerkkinä mainitaan hengellisyys päiväryhmätoiminnassa, koska tämä osa-alue jakoi asiakkaiden mielipiteitä. Osa asiakkaista kaipasi lisää hengellisyttä, toisaalta jotkut kertoivat, etteivät haluaisi lainkaan. Tulevaisuudessa, kun kulttuurit moninaistuvat ja ihmisten uskonnot erilaistuvat, tarvitaan erilaista ajattelua myös hengellisiin toimintoihin.

Kehittämiskohteena havaittiin haastattelulomakkeen muokkaaminen kohdasta ”tärkeää ja merkityksellistä” ymmärrettävämpään muotoon, koska haastateltavista useampi ei ymmärtänyt kysymyksen eroa vaan mainitsi kysymyksen jo kertaalleen olevan kysytty. Vastajaat toivoivat myös asiakaskohdasta ohjausta ja neuvontaa annettavan enemmän kotona asumisen tueksi. Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen aiempaa paremmin nousi myös kehittämiskohteeksi. Päiväryhmäläiset toivoivat myös kesälle toimintaa; tämä toteutuu jo kesällä 2017. Omaiset toivoivat tiedottamisen kehittämistä ja vierailumahdollisuutta päiväryhmiin.

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tutkia esimerkiksi Harjulan sairaalan geriatrian poliklinikan vastaanotolla hoidettavien potilaiden ja omaisten mielipiteitä päiväryhmistä. Mielipiteitä voisi esimerkiksi kysyä seuraavista asioista: minkä vuoksi eivät ole käyneet päiväryhmissä, haluavatko käydä tulevaisuudessa, miten toimintaa pitää muuttaa, jotta kävisivät? Muutamien vuosien kuluttua olisi mielekästä tutkia uudelleen päiväryhmän asiakkaiden tyytyväisyyttä päiväryhmätoimintaan ja kuinka Kuopion kaupungin toiminta- ja yhteisöpalvelut on muuttanut käytäntöjä enemmän asiakaslähtöisiksi.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

ANTTILA, Pirkko 2014. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-03-19.] Saatavissa: <https://metodix.wordpress.com/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/#6.4.2.1> Otos ja näyte

AROLAAKSO-AHOLA, Sari ja RUTANEN, Maaret 2007. Ikääntyneiden toimintakyvyn parantaminen palvelutalossa. Pilottitutkimus. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-09-11.] Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/12556/urn_nbn_fi_jyu-2007363.pdf?sequence=1

HALLIKAINEN, Merja, MÖNKÄRE, Riitta, NUKARI, Toini ja FORDER, Marjo 2014. Muistisairaana kuntouttava hoito. 1.painos. Porvoo. Bookwell Oy.

HARRI-LEHTONEN, Oili, NUMMINEN, Heli ja VESALA, Hannu 2006. Toimintakykyä ylläpitävä työote. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-04-23.] Saatavissa: <http://verneri.net/yleis/toimintakyky-yllapitava-tyoote>

HEIKKILÄ, Tarja 2004. Tilastollinen tutkimus. 5. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

HILTUNEN, Piritta 2015. Ikääntyneiden hoito Suomessa-katsaus kehittämistarpeisiin. Oulun yliopisto. Hoitotyön tutkimussäätiön julkaisu. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-07-17.] Saatavissa: http://www.hotus.fi/system/files/HOTUSJULKAISU_Hiltunen_2015.pdf

HIRSJÄRVI, Sirkka, REMES, Pirkko ja SAJAVAARA, Paula 2014. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

HUHTA, Sari ja PATOKOSKI, Heidi 2013. "Kuka viereesi jää" –Sosiaalinen tuki vuonna 2030 tulevien ikääntyneiden kertomana [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-07-17.] Saatavissa: <http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61508/Patokoski.Heidi%26%20Huhta.Sari.pdf?sequence=2>

HYTTINEN, Hanna 2008. Ikäihminen hoitotyön asiakkaana. Julkaisussa: VOUTILAINEN, Päivi ja TIIKKAINEN, Pirjo (toim.) 2008. Helsinki 2009 1. painos, WSOY oppimateriaalit Oy, 49-50.

JOKIVUORI, Pertti 2012. YFIA202 Kvantitatiiviset menetelmät, luento. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-11-09.] Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/kurssit/131716/luento/b-quantitatiivisten.../luento3-12-11-2013>

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO. Aineiston hankinta ja tutkittavien kohtelu. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-02-17.] Saatavissa: https://www.jyu.fi/edu/tutkimus_vanha/tutkimusetiikkaa/aineiston-hankinta-ja-tutkittavien-kohtelu

KAKKURINIEMI, Sinikka, KALLIOMAA-PUHA, Laura, KORTE, Henna, MATTILA, Yrjö, MIKKOLA, Tuula, PALOSAARI, Eija ja UUSITALO, Marketta 2014. Omaishoitajan käsikirja Eu.

KAIVOLAINEN, Merja, KOTIRANTA, Tuija, MÄKINEN, Erkki, PURHONEN, Merja ja SALANKO-VUORELA, Merja 2011. Omaishoito. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino.

KANKKUNEN, Päivi ja VEHVILÄINEN-JULKUNEN, Katri 2009. Tutkimus hoitotieteessä. WSOY Pro Oy.

KANKKUNEN, Päivi ja VEHVILÄINEN-JULKUNEN, Katri 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 3. uudistettu painos.

KEHUSMAA, Sari 2014. Hoidon menot ja hillitsemässä. Tampere: Juvenes Print.

KEHUSMAA, Sari, AUTTI-RÄMÖ, Ilona ja RISSANEN, Pekka 2013. Omaishoidon vaikutus ikääntyneiden hoidon menoihin. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-02-10.] Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/135650/Tutkimuksia131.pdf?sequence=4>

KELO, Sini, LAUNIEMI, Helena, TAKALUOMA, Matleena ja TIITTANEN, Hannele 2015. Ikääntynyt ihminen ja hoitotyö. 1.painos. Helsinki: Sanoma Pro oy.

KUJALA, Sanna ja FAGER-PINTILÄ, Pirkko 2015. Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen. Turun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-04-23.] Saatavissa: <http://theseus.fi/bitstream/handle/10024/97931/Opinnaytetyo%20Sanna%20%20Pirkko%20valmis%20tyo%2031.8.2015.pdf?sequence=1%20>

KUOPIO KAUPUNKI. Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut [verkkojulkaisu] [Viitattu 2015-01-10.] Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/web/sosiaalipalvelut/yhteiso-ja-toimintakeskuspalvelut>

LAKI OMAISHOIDON TUESTA L 2.12.2005/937. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-02-10] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2005/20050937?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=omaishoito>

MÖTTÖNEN, Vuokko 2013. Kuunnellaan mutta kuullaanko. Omaishoitajien kokemuksia kuulluksi tulemisesta terveydenhuollossa. Oulun yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Pro gradu- tutkielma. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-02-10.] Saatavissa: <http://herkules oulu.fi/thesis/nbnfioulu-201309171699.pdf>

NORO, Anja ja ALASTALO, Hanna 2014. Vanhuspalvelunlain 980/2012 toimeenpanon seuranta. Tilanne ennen lain voimaantuloa vuonna 2013. (toim.) Tampere 2014: Juvenes print- Suomen yliopisto topaino oy, 20. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-02-10.] Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116151/URN_ISBN_978-952-302-169-3.pdf?sequence=1

OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET LIITTO RY 2014a. Mitä omaishoito on? [verkkajulkaisu] [Viitattu 2015-01-10.] Saatavissa: <http://www.omaishoitajat.fi/mit%C3%A4-omaishoito>

OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET LIITTO RY 2014b. Omaishoidontuki. [verkkajulkaisu] [Viitattu 2016-02-10.] Saatavissa: <http://omaishoitajat.fi/omaishoidon-tuki-0>

OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET LIITTO RY 2015. Palveluopas 2015-2016. [verkkajulkaisu] [Viitattu 2016-02-10.] Saatavissa: http://omaishoitajat.fi/sites/omaishoitaja.asiakas.fi/files/Palveluopas%202015-2016_0.pdf

PIKKARAINEN, Aila 2013. Gerontologisen kuntoutuksen käsikirja, osa 1. Jyväskylä ammattikorkeakoulu. Julkaisuja-sarja. [verkkajulkaisu] [Viitattu 2016-08-23.] Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/64864/JAMKJULKAISUJA1592013_web.pdf?sequence=1

RAUTIAINEN, Anne 2013. Koulutusmateriaali Kuopion kaupungin vanhusten päiväryhmätöiden ohjaajille. Theseus [verkkajulkaisu] [Viitattu 2015-01-10.] Saatavissa: https://www.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/71719/Anne_Rautiainen.pdf?sequence=1

SAASTAMOINEN, Tiina 2013. Niin hyvinä kuin huonoinakin päivinä, aina kuolemaan asti – Puolisoiden antamia merkityksiä muistisairauden vaikutuksille parisuhteessa ja arjessa. Jyväskylän yliopisto. Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta. Pro gradu- tutkielma, 1. [verkkajulkaisu] [Viitattu 2016-02-10.] Saatavissa: <http://docplayer.fi/12274227-Niin-hyvina-kuin-huonoinakin-paivina-aina-kuolemaan-asti-puolisoiden-antamia-merkityksia-muistisairauden-vaikutuksille-parisuhteessa-ja-arjessa.html>

SHAMIAN, Judith 2016. Nurses can improve the strength and resilience of healthcare systems. British Journal of Nursing 2016, Vol 25, No 9, 503. [verkkajulkaisu] [Viitattu 2016-09-21.] Saatavissa: <http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.savonia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=35&sid=8a669bcc-2ac8-4d92-a182-fa125fb92935%40sessionmgr101&hid=118>

SMOLANDER, Paula 2016-02-18 [sähköpostiviesti]. Vastaanottajat Hyvärinen Sanna, Hyvönen Tiina, Laitinen Pia-Maria ja Miettinen Hannele

SOSIAALIHUOLTOLAKI L19.9.1982/710. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-02-10.] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ 2014a. Kansallinen omaishoidon kehittämisohjelma. [verkkajulkaisu] [Viitattu 2016-03-08.] Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116146/URN_ISBN_978-952-00-3483-2.pdf?sequence=1

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ ja SUOMEN KUNTALIITTO 2008. Ikäihmisten palvelujen laatusuositus. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2008:3 [verkkajulkaisu] [Viitattu 2016-01-29.]

Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/113944/Julk_2008_3_ikaihmi-set_verkko.pdf?sequence=1

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ 2014b. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2014.[verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-07-17.] Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70280/URN_ISBN_978-952-00-3467-2.pdf?sequence=1

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ ja STAKES 1999. Sosiaali- ja terveydenhuollon laadunhallinta 2000-luvulle. Valtakunnallinen suositus [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-01-29.] Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/76248/laadunhallinta2000.pdf?sequence=1>

STOLTZ, Peter, UDÉN, Giggi ja WILLMAN, Ania 2004. Support for family carers who care for an elderly person at home – a systematic literature review [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-09-12.] Saatavissa: <http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.savonia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=3e834321-e01a-4eff-8ecf-88a7ba20bbb0%40sessionmgr4007&vid=121&hid=4109>

THL 2011. Iäkkäiden henkilöiden toimintakyvyn mittaaminen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-08-23.] Saatavissa: <http://www.thl.fi/toimia/tietokanta/suositus/15/>

VILKKO, Anni, MUURI, Anu, SAARIKALLE, Kristiina, NORO, Anja, FINNE-SOVERI, Harriet ja Jokinen Sari 2014. Läheisavun moninaisuus. Julkaisussa: Suomalaisten hyvinvointi 2014. VAARAMA Marja, KARVONEN Sakari, KESTILÄ Laura, MOISIO Pasi ja MUURI Anu (toim.) 2014. Tampere 2014: Juvenes Print- Suomen yliopistopaino Oy, 223- 224.

VILKKA, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

YEON-GYU, Jeong, YEON-JAE, Jeong, WON-CHEOL, Kim ja JEONG-SOO, Kim 2014. The mediating effect of caregiver burden on the caregivers' quality of life. [verkkojulkaisu] [Viitattu 2016-02-10.] Saatavissa: <http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.savonia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=ccbee249-b184-4614-afe8-47c1f0d9031a%40sessionmgr4003&vid=4&hid=4212>

LIITE 1: HAKEMUS KOKOPÄIVÄRYHMÄÄN

Kuopion kaupunki
Perusturvan palvelualue
Vanhus- ja vammaispalvelut/Hoivapalvelut
Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut

Hakemus kokopäiväryhmään**ASIAKKAAN TIEDOT**

Nimi	Henkilötunnus
Lähiosoite	Siviilisääty
Postitoimipaikka	Puhelin

Asuminen ☐ yksin ☐ toisen kanssa, kenen?	Hakemuksen vastaus ilmoitetaan hakijalle ☐ yhteyshenkilölle ☐
--	---

OMAISEN / YHTEYSHENKILÖN TIEDOT

Omaisen/yhteyshenkilön nimi	Sukulaisuussuhde
Lähiosoite	Puhelin
Postitoimipaikka	Puhelin/työ

OMAISHOIDON TUKI kyllä ei
Päiväryhmä korvaa lakisääteiset vapaat. kyllä ei

KOTIHOITO: Ei kotihoitoa Kuopion kaupunki Yksityinen, kuka?
Kotihoitokäyntien lukumäärä ja sisältö:

Omahoitaja	Puhelin
Tiimin päivitys	Puhelin
Kotisairaanhoidtaja	Puhelin

TERVEYDENTILA JA DIAGNOOSIT	Allergiat
	Eritysruokavallot:

Muisti heikentynyt kyllä ei MMSE _____ pvm_____

Ipystyn ottamaan lääkkeit itsenäisesti kyllä ei
Päiväryhmässä annettavat lääkkeet:
Tarvittaessa annettavat lääkkeet:

KULJETUSJÄRJESTELYT RYHMÄÄN

Selviydyn itsenäisesti ☐ kyllä ☐ ei	Omainen / hoitaja saattaa ☐ kyllä ☐ ei
	☐ jotenkin muuten, miten?
Tarvitsetteko yhteiskuljetusta ☐ kyllä ☐ ei	
Kuljetustuki ☐ kyllä ☐ ei	
Tarvitsetteko apua asunnosta kyytiin siirtymiseen ☐ kyllä ☐ ei	
jos tarvitsette, niin millaista?	

Kuopion kaupunki
Perusturvan palvelualue
Vanhus- ja vammaispalvelut/Hoivapalvelut
Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut

Hakemus kokopäiväryhmään

TIETOJA TOIMINTAKYVYSTÄ

Liikkuminen		Liikkumisen apuvälineet:
Peseytymisen tarve päiväryhmässä:		☐ kyllä ☐ ei
Peseytyminen	☐ itsenäisesti	☐ avustettuna, miten?
Pukeutuminen	☐ itsenäisesti	☐ avustettuna, miten?
Näkö	Kuulo	Puhe
☐ normaali	☐ normaali	☐ normaali
☐ heikentynyt	☐ heikentynyt	☐ heikentynyt
☐ silmälasit	☐ apuvälineet, mitä?	☐ apuvälineet, mitä?
Ruokailu	☐ itsenäisesti	☐ avustettuna, miten?
Ruoka soseutettava	☐ kyllä	☐ ei
Wc-käynnit	☐ itsenäisesti	☐ avustettuna, miten?
Virtsanpidätyskyky	☐ normaali	☐ tihentynyt virtsaamisen tarve ☐ vaipat käytössä
Vatsan toiminnassa erityistä huomioitavaa		
Sosiaalinen toimintakyky / sosiaalinen verkosto		Psyykinen toimintakyky/mieliala
Harrastukset ja ajanvietteet:		Kiinnostuksen kohteet (rastita mieluiset):
		☐ keskustelu ☐ lukeminen ☐ kädentaidot
		☐ musiikki ☐ hengellinen ohjelma ☐ liikunta
		☐ kuntosali ☐ taide ja kulttuuri ☐ retket
		☐ jotain muuta, mitä?

PÄIVÄRYHMÄTOIMINNAN TAVOITTEET

Miksi tarvitsette päiväryhmätoimintaa?
Päiväryhmätoiminnan tavoite?
Omat odotuksenne/toiveenne päiväryhmätoiminnan sisällöstä?
Omaisensa odotukset/toiveet?

TIETOJEN LUOVUTUS JA ALLEKIRJOITUS Päiväryhmäasiakkaan tiedot kirjataan sosiaali- ja terveyskeskuksen asiakasrekisteriin.

Tietojani saa luovuttaa hoitoon osallistuville yksiköille	☐ kyllä ☐ ei
omaisille	☐ kyllä ☐ ei
Paikka ja aika: _____ Päiväryhmäasiakkaan allekirjoitus: _____	
Lomakkeen täyttämässä avusti:	

Lomakkeiden palautus: Kaupunkialueella: Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut, Suokatu 6, 70100 Kuopio,
Niilsissä: Kotihoito, Syvärintie 22, 73300 Niilsä,
Maaningalla: Kotihoito, Ollintie 15, 71750 Maaninka,
Riistavedellä: Kyllikki Holopainen, Lokkitie 12, 71200 Riistavesi

LIITE 2: HAKEMUS OSAPÄIVÄRYHMÄÄN

Kuopion kaupunki
Perusturvan palvelualue
Vanhuspalvelut/Hoivapalvelut
Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut

Hakemus osapäiväryhmään 2016

ASIAKKAAN TIEDOT

Nimi	Henkilötunnus
Lähiosoite	Puhelin
Postitoimipaikka	Sähköposti
Asuminen ☐ yksin ☐ toisen kanssa, kenen?	Hakemuksen vastaus ilmoitetaan hakijalle ☐ yhteyshenkilölle ☐

OMAISEN / YHTEYSHENKILÖN TIEDOT

Omaisen/yhteyshenkilön nimi	Sukulaisuussuhde
Lähiosoite	Puhelin
Postitoimipaikka	Sähköposti
OMAISHOIDON TUKI ☐ Kyllä ☐ Ei	
KOTIHOITO: ☐ Ei kotihoito ☐ Kuopion kaupunki ☐ Yksityinen, kuka?	
Kotihoitokäyntien lukumäärä	
Omahoitaja	Puhelin
Tiimin päivystys	Puhelin
Kotisairaanhoidtaja	Puhelin

ASIAKKAAN TERVEYDENTILA JA DIAGNOOSIT

Millainen on terveydentilanne tällä hetkellä?

Diagnoosit:	
Allergiat:	
Eritysruokavaliot:	

Muisti heikentynyt kyllä ei MMSE _____ pvm_____

Pystyn ottamaan lääkkeitä itsenäisesti kyllä ei

KULJETUSJÄRJESTELYT RYHMÄÄN

Selviydyn itsenäisesti ☐ kyllä ☐ ei	Omainen / hoitaja saattaa ☐ kyllä ☐ ei
Tarvitsen yhteiskuljetusta ☐ kyllä ☐ ei	
Kuljetustuki ☐ kyllä ☐ ei	
Tarvitsetteko apua asunnosta kyytiin siirtymiseen ☐ kyllä ☐ ei	
jos tarvitsette, niin millaista?	

Kuopion kaupunki
Perusturvan palvelualue
Vanhuspalvelut/Hoivapalvelut
Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut

Hakemus osapäiväryhmään 2016

TIETOJA TOIMINTAKYVYSTÄ

Liikkuminen		Liikkumisen apuvälineet:	
Näkö	Kuulo	Puhe	
☐ normaali	☐ normaali	☐ normaali	
☐ heikentynyt	☐ heikentynyt	☐ heikentynyt	
☐ silmälasit	☐ apuvälineet, mitä?	☐ apuvälineet, mitä?	
Ruokailu	☐ Itsenäisesti	☐ avustettuna, miten?	
Wc-käynnit	☐ itsenäisesti	☐ avustettuna, miten?	
Virtsanpidätyskyky	☐ normaali	☐ tihentynyt virtsaaminen	☐ vaipat käytössä
Vatsan toiminnassa erityistä huomioitavaa			
Sosiaalinen toimintakyky /sosiaalinen verkosto		Psyykinen toimintakyky/mieliala	
Osallistutteko tällä hetkellä ryhmä- tai muuhun harrastustoimintaan? Mihin?			

RYHMÄ, JOHON HAEN ENSISIJAISESTI

Arjen ☐	Käsityö- ja ☐	Liikuntapainotteinen ☐	Muistia tukeva ☐
toimintakykyä tukeva	kulttuuripainotteinen		
Omat odotuksenne/ toiveenne ryhmätoiminnan sisällöstä?			

TIETOJEN LUOVUTUS JA ALLEKIRJOITUS

Päiväryhmäasiakkaan tiedot kirjataan sosiaali- ja terveyskeskuksen asiakasrekisteriin.

Tietojani saa luovuttaa hoitoon osallistuville yksiköille ☐ kyllä ☐ ei
omaisille ☐ kyllä ☐ ei
Paikka ja aika: _____
Päiväryhmäasiakkaan allekirjoitus _____
Lomakkeen täyttämässä avusti: _____ puh: _____
HUOM: Muistakaa täyttää Ennakoiva toimintakykykartoitus -lomake tämän hakemuksen liitteeksi

LOMAKKEIDEN PALAUTUS

Kaupunkialueella: Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut, Suokatu 6, 70100 Kuopio,
Karttulassa: Pirjo Simonen, Sairaالاتie 10, 72100 Karttula
Riistavedellä: Kyllikki Holopainen, Lokkitie 12, 71600 Riistavesi

LIITE 3: ENNAKOIVA TOIMINTAKYKYKARTOITUS

KUOPION KAUPUNKI
Perusturva ja terveydenhuolto
VAMU

ENNAKOIVA TOIMINTAKYKYKARTOITUS

pvm: _____

Asiakkaan nimi: _____

hetu: _____

Kyllä Ei Koti ja toimintaympäristö

1	☐	0	☐	Asutteko yksin?
0	☐	1	☐	Pääsettekö itse ulos?
0	☐	1	☐	Pystyttekö liikkumaan ja toimimaan kotona ja lähiympäristössä esteittä?
0	☐	1	☐	Selviättekö portaissa itsenäisesti?
0	☐	1	☐	Ovatko kulkuyhteydet palvelu- ja asiointipaikkoihin saatavilla?
1	☐	0	☐	Haluaisitteko muuttaa jotain kodissanne tai ympäristössänne ikääntymistä ajatellen?

Kyllä Ei Sosiaaliset suhteet ja ympäisö

0	☐	1	☐	Onko teillä ystäviä/sukulaisia, joiden kanssa pidätte säännöllisesti yhteyttä?
1	☐	0	☐	Tunnetteko itsenne yksinäiseksi?
1	☐	0	☐	Huolehdittekö jostakin henkilöstä, joka tarvitsee apuanne?
0	☐	1	☐	Onko teillä henkilöä, joka auttaa teitä, jos sairastutte tai joudutte hätätilanteeseen?
1	☐	0	☐	Tunnetteko olonne turvattomaksi?
0	☐	1	☐	Oletteko tyytyväinen taloudelliseen tilanteeseenne?
0	☐	1	☐	Pystyttekö osallistumaan riittävästi kotinne ulkopuolisiin asiointeihin, tapahtumiin tai harrastuksiin?
1	☐	0	☐	Käytättekö alkoholia enemmän kuin yhden annoksen kerrallaan tai seitsemän annosta viikossa? Yksi annos on pieni pullo keskiolutta tai siideriä, 12 cl mietoa tai 8 cl väkevää viiniä, 4 cl viinaa (40%)

Kyllä Ei Arkipäivän toiminnot ja liikkuminen

0	☐	1	☐	Suoriudutteko henkilökohtaisista päivittäisistä toimistanne (peseytyminen, pukeutuinen)?
0	☐	1	☐	Pystyttekö itse huolehtimaan kodinhoitoon liittyvistä tehtävistä?
0	☐	1	☐	Harrastatteko liikuntaa tai ulkoilua vähintään viisi kertaa viikossa?
1	☐	0	☐	Onko liikkumisenne määrä vähentynyt viimeisen puolen vuoden aikana?
1	☐	0	☐	Käytättekö liikkumisen apuvälinettä?
1	☐	0	☐	Vaikeuttaako kipu tai joku muu syy (esim. virtsavaiva) päivittäisiä toimianne?
1	☐	0	☐	Oletteko kaatunut tai onko teille sattunut tapaturmia viimeisen puolen vuoden aikana?

Kyllä Ei Ravitsemus

0	☐	1	☐	Syöttekö vähintään kerran päivässä lämpimän aterian?
0	☐	1	☐	Ruokailletteko vähintään neljä kertaa päivässä (sisältäen pääruoan, välipalat)?
0	☐	1	☐	Onko ruokahalunne pysynyt ennallaan?
0	☐	1	☐	Onko painonne pysynyt ennallaan viimeisen puolen vuoden aikana?
1	☐	0	☐	Hankaloittaako suun tai hampaiden kunto syömistä?

Kyllä Ei Uni, mieliala ja muisti

0	☐	1	☐	Oletteko nukkunut hyvin viimeisen kuukauden aikana?
1	☐	0	☐	Oletteko tuntenut itsenne viimeksi kuluneen kuukauden aikana usein alakuloiseksi, masentuneeksi?
1	☐	0	☐	Oletteko itse tai onko läheisenne ollut huolissaan muistinne vaikeuksista?

Kyllä Ei Lääkitys

1	☐	0	☐	Onko teillä kysymyksiä lääkkeiden käyttöön liittyen?

Kyllä Ei Näkö ja kuulo

0	☐	1	☐	Näettekö lukea sanomalehteä laseilla tai ilman?
0	☐	1	☐	Kuuletteko tavallisen puheen?
0	☐	1	☐	Käytättekö teille hankittua kuulolaitetta?

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Päivitetty 22.2.2011

LIITE 4: VANHUSTEN PÄIVÄRYHMÄTOIMINNAN ASIAKASPALAUTEKYSELYLOMAKE

VANHUSTEN PÄIVÄRYHMÄTOIMINNAN ASIAKASPALAUTEKYSELY V. 2016

Asiakkaan omat ajatukset ja kokemus päiväryhmään osallistumisesta ovat erittäin tärkeitä, joten keskustelussa mukana olevan työntekijän tai opiskelijan ja perheenjäsen / läheisen tehtävä on saada yhdessä asiakkaan ääni vastauksiin. Lähtökohtana palautteen kokoamisessa on, että myös muistisairaalla asiakkaalla on palvelun laadun kokijan rooli. Hän voi vastata kysymyksiin omien voimavarojensa mukaisesti.

Palautekeskusteluista saatuja tietoja hyödynnetään vanhusten päiväryhmätoiminnan kehittämiseen.

Kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Niistä laaditaan kooste, jossa kenenkään yksittäiset vastaukset eivät ole tunnistettavissa koosteessa.

OHJE VASTAAMISEEN

Pyri täyttämään kyselyn kohdat mahdollisimman tarkasti, ja valitsemaan aina asiakkaan mielipidettä vastaava kohta. Kyselyssä on myös joitakin avoimia kysymyksiä. Kirjoita vastaus mahdollisimman tarkasti, kuten asiakas on sen kertonut. Joissakin kohdissa voi valita myös enemmän kuin yhden vaihtoehdon.

LUE KYSYMYKSET JA VASTAUSVAIHTOEHDOT TARKASTI, VASTAA JOKAISEEN KYSYMYKSEEN HUOLELLA!

1. TAUSTATIEDOT**1.1 Sukupuoli**

- Nainen
- Mies

1.2 Mihin ikäryhmään kuulutte?

- Alle 65 vuotta
- 65 – 74 vuotta
- 75 – 84 vuotta
- 85 – 94 vuotta
- 95 vuotta tai yli

1.3 Kuka tai ketkä osallistuivat tähän palautekeskusteluun?

- Asiakas vastasi kyselyyn yksin
- Asiakas ja omainen
- Asiakas ja opiskelija
- Asiakas, päiväryhmän työntekijä ja opiskelija
- Asiakas, omainen ja opiskelija
- Asiakas ja joku muu, kuka?

1.4 Missä toimintakeskuksessa käytte päiväryhmässä?

- Suokatu
- Mäntylä,
- Puijonlaakso
- Levänen
- Pyörö
- Nilsia
- Maaninka
- Karttula
- Riistavesi

1.5 Kuinka monta kertaa viikossa osallistutte päiväryhmätoimintaan?

- 1 kerran
- 2 kertaa
- 3 kertaa
- 4 kertaa
- 5 kertaa

1.6 Käyttökö....

- Kokopäiväryhmässä
- Osapäiväryhmässä

1.7 Onko teillä omaishoitaja?

- Kyllä
- Ei

1.8 Jos teillä on omaishoitaja, saako hän omaishoidontukea? (omaishoidon tukipäätöksen perusteelle maksettava korvaus)

- Kyllä
- Ei

1.9 Oletteko kotihoidon asiakas?

- Kyllä
- En

1.10 Kuinka kauan olette käynyt päiväryhmässä?

- Alle vuoden
- 1 – 2 vuotta
- 3 – 5 vuotta
- Yli 5 vuotta

1.11 Miten kuljette päiväryhmään?

- Omatoimisesti
- Kotihoidon saattamana
- Kaupungin järjestämällä kuljetuksella
- Omaisten järjestämällä kuljetuksella
- Jollakin muulla, millä?

1.12 Jos kuljette kaupungin järjestämällä kuljetuksella, oletteko siihen tyytyväinen?

- Kyllä
- En

Jos ette ole tyytyväinen, miksi?

2. PÄIVÄRYHMÄN SISÄLTÖ

2.1 Kuinka tyytyväinen olette päiväryhmän sisältämiin palveluihin?

Hoiva ja avustus (esim. ruokailussa, liikkumisessa ja WC:ssä avustaminen)

En ole tyytyväinen

Olen jokseenkin tyytyväinen

Olen erittäin tyytyväinen

Kulttuurihetket: vierailevat esiintyjät, musiikkituokiot jne.

En ole tyytyväinen

Olen jokseenkin tyytyväinen

Olen erittäin tyytyväinen

Liikunnalliset hetket: tuolijumppa, kuntosali, tasapainorata, pelit, istumatanssi, ja päivätanssit, ulkoilu, retket jne.

En ole tyytyväinen

Olen jokseenkin tyytyväinen

Olen erittäin tyytyväinen

Sosiaalinen toiminta; keskustelut työntekijöiden kanssa, muiden ikäihmisten tapaaminen, muistelutuokiot ja lehtien lukeminen yhdessä

En ole tyytyväinen

Olen jokseenkin tyytyväinen

Olen erittäin tyytyväinen

Hengelliset tilaisuudet: hartaushetket, hengelliset laulutilaisuudet jne.

- En ole tyytyväinen
- Olen jokseenkin tyytyväinen
- Olen erittäin tyytyväinen

Henkilökunnan antama ohjaus ja neuvonta kotona asumisenne tueksi

- En ole tyytyväinen
- Olen jokseenkin tyytyväinen
- Olen erittäin tyytyväinen

Ateriapalvelu päiväryhmässä

- En ole tyytyväinen
- Olen jokseenkin tyytyväinen
- Olen erittäin tyytyväinen

Peseytymismahdollisuus päiväryhmässä

- En ole tyytyväinen
- Olen jokseenkin tyytyväinen
- Olen erittäin tyytyväinen

2.2 Kuinka tärkeitä ja merkityksellisiä päiväryhmään sisältyvät asiat ovat teille?**Hoiva ja avustus (esim. ruokailussa, liikkumisessa ja WC:ssä avustaminen)**

- Ei ole tärkeä
- On jonkin verran tärkeä
- On erittäin tärkeä

Kulttuurihetket: vierailevat esiintyjät, musiikkituokiot jne.

Ei ole tärkeä

On jonkin verran tärkeä

On erittäin tärkeä

Liikunnalliset hetket: tuolijumppa, kuntosali, tasapainorata, pelit, istumatanssi, ja päivätanssit, ulkoilu, retket jne.

Ei ole tärkeä

On jonkin verran tärkeä

On erittäin tärkeä

Sosiaalinen toiminta; keskustelut työntekijöiden kanssa, muiden ikäihmisten tapaaminen, muistelutuokiot ja lehtien lukeminen yhdessä

Ei ole tärkeä

On jonkin verran tärkeä

On erittäin tärkeä

Hengelliset tilaisuudet: hartaushetket, hengelliset laulutilaisuudet jne.

Ei ole tärkeä

On jonkin verran tärkeä

On erittäin tärkeä

Henkilökunnan antama ohjaus ja neuvonta kotona asumisenne tueksi

Ei ole tärkeä

On jonkin verran tärkeä

On erittäin tärkeä

Ateriapalvelu päiväryhmässä

Ei ole tärkeä

On jonkin verran tärkeä

On erittäin tärkeä

Peseytymismahdollisuus päiväryhmässä

Ei ole tärkeä

On jonkin verran tärkeä

On erittäin tärkeä

2.3 Onko jokin muu asia päiväryhmätoiminnan sisällössä teille tärkeää ja merkityksellistä?

Ei

Kyllä, minkä?

2.4 Onko jotakin, jonka toivoisitte jäävän pois päiväryhmän sisällöstä?

Ei

Kyllä, minkä?

3. PÄIVÄRYHMÄÄN OSALLISTUMISEN MERKITYS TEILLE

3.1 Kuinka tärkeää päiväryhmään osallistuminen kokonaisuudessaan on teille?

Ei ollenkaan tärkeää

On jonkin verran tärkeää

On erittäin tärkeää

3.2 Kuinka hyvin päiväryhmätoiminta mielestänne tukee kotona asumistanne?

Ei ollenkaan

Jonkin verran

Erittäin hyvin

3.3 Kuinka hyvin päiväryhmätoiminta mielestänne tukee hyvinvointianne?

Ei ollenkaan

Jonkin verran

Erittäin hyvin

3.4 Huomioidaanko päiväryhmätoiminnassa yksilölliset tarpeenne?

Ei ollenkaan

Jonkin verran

Erittäin hyvin

4. ARVIONNE PÄIVÄRYHMÄTOIMINNASTA KOKONAISUUTENA

4.1 Suositteletteko omien kokemusten perusteella käyttämään päiväryhmäpalvelua ystäville ja tuttavillenne?

Kyllä, suosittelisin

En todennäköisesti suosittelisi, miksi?

4.2 Minkä kouluarvosanan (4-10) annatte päiväryhmätoiminnalle kokonaisuutena?

- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

5. PÄIVÄRYHMÄTOIMINNAN HENKILÖSTÖ**5.1 Antakaa kouluarvosana (4-10) päiväryhmä henkilöstön käytöksestä (asiallisuus, ystävällisyys, palveluaittius, asiakkaan kohtelu jne.)**

- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

6. RUUSUJA JA RISUJA PÄIVÄRYHMÄTOIMINTAAN LIITTYEN

Vapaa palaute

7. MITÄ MIELTÄ OLITTE TÄSTÄ KYSELYSTÄ?

Vapaa palaute

Kiitos vastaamisesta!

Palautekeskustelussa oli opiskelija, nimi?

Kuopio 3.5.2016

HYVÄ VASTAANOTTAJA

Olemme Savonian ammattikorkeakoulun sosiaali - ja terveysalan Iisalmen yksikön sairaanhoitajaopiskelijoita ja teemme yhteistyössä Kuopion kaupungin kanssa vanhusten päiväryhmätoiminnan asiakaspalautekyselyn kevään 2016 aikana.

Palautekyselyn tarkoituksena on kartoittaa asiakkaan omia ajatuksia ja kokemuksia päiväryhmään osallistumisesta. Palautekyselyn haastattelevat sairaanhoitajaopiskelijat. Palautteen kokoamisen lähtökohtana on, että myös muistisairaana ääni saadaan kuuluviin. Kysymyksiin vastataan omien voimavarojen mukaisesti.

Kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti, ja tuloksista laaditaan kooste. Kenenkään yksittäiset vastaukset eivät ole tunnistettavissa koosteessa. Kyselyn tuloksia hyödynnetään vanhusten päiväryhmätoiminnan kehittämiseen sekä meidän sairaanhoitajaopiskelijoiden opinnäytetyöhön.

Jos Teillä on kyselyyn liittyvää kysyttävää tässä vaiheessa, voitte ottaa yhteyttä Kuopion kaupungin vanhusten päiväryhmätoiminnoista vastaaviin hoitajiin, puh.

Yhteistyöterveisin,

Sanna Hyvärinen, Tiina Hyvönen, Pia-Maria Laitinen ja Hannele Miettinen
sairaanhoitajaopiskelijat, Savonia AMK Iisalmen yksikkö

Ulla Reiman

palveluesimies, Yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut

Kuopion kaupunki

Leikkaa -----

Nimi: _____

Osallistun asiakaspalautekyselyyn, laittakaa ruksi sopivaan kohtaan.

Päiväryhmän aikana

Kotona haastattelu

Puhelinhaastattelu

Täytän lomakkeen itse

En osallistu

Palauttakaa tämä osa päiväryhmänne ohjaajalle 16.5.2016 mennessä

LIITE 6: TUTKIMUSLUPA

Kuopion kaupunki Vanhus- ja vammaispalvelujen hallinto
Kuntoutusjohtaja**Päätöspöytäkirja**

16.5.2016

1 (1)

Tehtävä 13.00.00
Asianro 3484/2016

Lupa- ja ilmoitusasiat 2 § / 2016

Tutkimuslupa / Tukea arkeen päiväryhmistä / Tiina Hyvönen

Selostus ja perustelu Savonia ammattikorkeakoulun opiskelija Tiina Maritta Hyvönen hakee tutkimuslupaa opinnäytetyölleen "Tukea arkeen päiväryhmästä". Opinnäytetyön kohteena ovat vanhuspalveluiden päiväryhmäasiakkaat.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kyselytutkimuksen avulla päiväryhmien asiakkaiden kokemuksia päiväryhmätoiminnasta sekä millaisena tukena he kokevat päiväryhmät arkipäivän jaksamisessa. Opinnäytetyö toteutetaan kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Aineisto kerätään haastatteluin strukturoidulla haastattelulomakkeella, jonka Kuopion kaupungin yhteisö- ja toimintakeskuspalvelut on laatinut.

Opinnäytetyön aineisto kerätään ajalla 2.5.2016 – 2.6.2016 ja opinnäytetyön arvioitu valmistumisaika on 31.12.2016.

Päätös Myönnän haetun tutkimusluvan ehdolla että saatuihin tietoihin nähden noudatetaan salassapitosäännöksiä ja yksi kappale valmistuvaa opinnäytetyötä luovutetaan maksutta Kuopion kaupungin perusturvan palvelualueen vanhuspalveluiden käyttöön.

Toimivallan peruste Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden toimintasääntö § 9.

Mikko Tapio Korhonen
kuntoutusjohtajaValmistelija
Minna Jalava, puh. +358 044 7183 360
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi**Liitteet**

Tiedoksianto Päätös on lähetetty tiedoksi sähköpostitse Tiina Maritta Hyvöselle.

Nähtävänäolo Päätös on yleisesti nähtävänä 23.5.2016 osoitteessa Puijonkatu 22.

Postiosoite |
Käyntiosoite |
Laskutusosoite |Puhelin
Faksi
Laskustunnuswww.kuopio.fi
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi